Թ. ՏԱՐԻ 2480 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ԱՀԵԿԱՆ 4384 | 1 ՄԱՅԻՍ 1892 | 16 ՇԵՎՎԱԼ 1309 | ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան		150
» »	Վեցամսեայ	»	75
» »	Եռամսեայ	»	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց ծրարաւոր ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 1/13 1892

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Նովօյէ Վրէմեա ռուս լրագիրն, յիշելով անգլիական լրագրաց այն լուրը թէ Ռուսիա գումար մը առաջարկեր է Պարսկաստանի՝ գոհացնելու համար Ռէժիի անգլիական ընկերութեան պահանջումը, կը յայտարարէ թէ ո՛չ Ռուսիոյ, ո՛չ Ֆրանսայի կողմէ այնպիսի ուղղակի առաջարկ չէ եղած, բայց Պարսկաստան հաւանօրէն պիտի հարկադրի այս Տէրութեանց մոյն կամ միւսին օգնութեան դիմել, քանի որ չի կրնար իւր գանձին արդի կացութեան մէջ վճարել անգլ. Ընկերութեան պահանջած կէս միլիոն ոսկին։ Նովօյէ կը յարէ թէ՝ ամեն պարագայի մէջ՝ Անգլիոյ և Պարսկաստանի յարաբերութիւնք խանգարուած են այս առեւտրական գործին սկսելէն ի վեր։ Ռուս թերթին այս անորոշ հերքումը կամ ուղղութիւնը եթէ բան մը կ'ապացուցանէ, սա է թէ անգլ. լրագիրք ի դէպ ժամու լուր առած և երեւան հանած են սեղանաւորական-դիւանագիտական ձեռնարկութեան մը վրայ, և անգլիացի հասարակութեան միջոց տուած են՝ զգուշութեամբ չարժելու զի մի՛ գուցէ դրամական ոչինչ խնդրոյ մը պատճառաւ պարսիկ կառավարութիւնն իւր երկարամեայ բարեկամէն՝ Անգլիայէն՝ հեռանալով Ռուսիոյ հետ սերտ մտերմութիւն մը հաստատէ։ Ռուս դիւանագիտութիւնն, ո՛րչափ եւս զբաղեալ երբեք Եւրոպիոյ կողմը, շատ ուշադիր է Պարսկաստանի և Աֆղանստանի կողմը։ Պարսկաստան կարեւոր է, զի Պարսից ծոցին մէկ մեծ մասը Պարսկաստանի եզերքը կը թրջէ, և Ռուսիոյ մեծագոյն բաղձանքներէն մին է Հնդկային Ովկէանին վրայ իւր ազդեցութիւնն ու զօրութիւնն զգալի ընել։ Աֆղանստան եւս կարեւոր է. զի Հնդկաստանի անմիջական դրացին է, եւ Ռուսիա կը զգայ թէ Անգլիոյ ոտքշմանց վրայ չպիտի կրնայ իրապէս ներգործել և տեւական համաձայնութեան մը գալ Մեծին Բրիտանիոյ հետ մինչեւ որ ռուսական և անգլիական հողերն Ասիոյ կողմէ անընդմիջական դրացի չլինին։

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրթական Նախարար Պ. Պուրժուա Ալժէրի գնաց՝ տեղւոյն վրայ քննելու բնիկ արաբ ժողովրդեան կրթութեան խնդիրը։

—Պ. Վիլսոն, հանգուցեալ Կրէվիի փեսայն որ անոր անկման պատճառ եղաւ ծանօթ շահագիտութեանց գործին մէջ, մայիս 1ին յաջողեցաւ քաղաքային առաջին խորհրդական ընտրուիլ ի Լօշ, Թուրէն գաւառին մէջ, և քաղաքապետ պիտի լինի, որով հաւանական է զի գալ տարի Երեսփ. Ժողովոյ անդամակցի վերստին, ուստից բարոյապէս վտարեալ կը մնար։ Տեղւոյն հանրապետականք իւր յանցանքները ներեր են Պ. Վիլսոնի, որ արդէն կարեւոր հարստութեան մը տիրացած էր իւր աներոջ նախագահական պաշտօնավարութեան միջոցին։

—Պերժ զօրավար Պրիալմոն, որ ամրութեանց վերաբերեալ գործերու նշանաւոր մասնագէտ մ'է, չէ կրցեր հաւանութիւն ստանալ պելժ կառավարութենէն՝ Կ. Պոլիս գալու, ոպէս կը փափաքէր։

—Ֆրանսական Դաշնակցութիւնն, որոյ նպատակն է ֆրանսերէն լեզուն ծաւալել Արեւելից եւ գաղթականութեանց մէջ, փութով պնդութեամբ կը գործէ Եգիպտոսի մէջ, ֆրանսերէնի զարգացման եւ տարածման։

—Անգլիոյ եւ անգլ. գաղթականութեանց մէջ այս օրերս վերստին կը յուզուի այն խնդիր թէ՝ Եւրոպիոյ Տէրութեանց եւ Միացեալ Նահանգաց մաքսային անձուկ և օտարամերժ քաղաքականութեան առջեւ՝ Անգլիա պէտք է իւր գաղթականութեանց հետ մաքսային միութիւն մը հաստատէ, կեդրոնական Եւրոպիոյ նորահաստատ մաքսային համաձայնութեան նման, այնպէս որ Անգլիոյ ապրանքներն իւր գաղթականութեանց մէջ ընդունուին թեթեւ մաքսով, և գաղթականութեանց ապրանքները նոյն ընդունելութիւնը գտնեն Անգլիոյ մէջ։ Դժուարութիւնն հոն է որ անգլ. գաղթականութիւններէն Աւստրալիա, Հարաւային Ափրիկէ և Քանատա մաքսապաշտ ուղղութեան կը հետեւին, իրենց բնիկ արհեստները զարգացնելու նպատակաւ, և նոյն իսկ Անգլիոյ ապրանաց վրայ ծանր մաքս դրած են այժմ։

—Մէկ միլիոն ֆր.ի դրամ և արժեթուղթ պարունակող սնտուկ մը անցեալ շաբթուն գողցուեցաւ ի Փարիզ Արեւելեան Երկաթուղւոյ Ընկերութեան մէկ վակոնէն, որ յատկացեալ էր արժէքաւոր նիւթոց փոխադրութեան, բայց հսկողութեան վայրկենական թերութեան մը պահուն, գողերը կրցած են ապահովապէս գործել։

ՏԱՀՈՄԷԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

Մայիս 8 թուով Բորթօ-Նովոյէ կը հեռագրուի առ Թան.— Տահոմէյցոց Պէհանզէն թագաւորն, անհանգստանալով ի լուր ֆրանսական Խորհրդարանի որոշման և մեր պատրաստութեանց, և Գերմանաց կողմէ իրեն վաճառեալ հրացանաց ու ռազմանիւթոց գէշ տեսակէ լինելը տեսնելով, ժամանակ վաստկելու պէտք կը զգայ՝ նոր հրացաններ ընդունել կարենալու համար, և կը ջանայ համոզել զմեզ թէ խաղաղասէր դիտումներ կը տածէ։ Երեկ նամակ ղրկեց Բորթօ-Նովոյի և Քոթօնուի կառավարչին ու վաճառականներուն, յայտարարելով թէ թշնամական դիտումներ չունի, քանի որ չէ յարձակած Բորթօ-Նովոյի և Քոթօնուի վրայ։ Մայիս 3ին ֆրանսական օգնութեանց ժամանելուն շնորհիւ, Բորթօ-Նովօ կարող է տոկալ Տահոմէի զօրաց։ Ռէժիս անուն ֆրանսական գաղթային հաստատութիւնը լաւ ամրացեալ է. 70 տեղացի զինուորներ կը պաշտպանեն զայն, և գիրքն անառիկ է։

Ուրիշ տեղեկութիւններու նայելով, Տահոմէյիք ֆրանսական թեւաբրութեան ենթարկեալ երկրաց այլ և այլ կողմերն յարձակումներ ըրած են, բայց ֆրանսական գլխաւոր կայաններուն չեն գպած դեռ։

ՊԱՊՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԿԱԹՈԼԻԿՆԵՐ

Ծանուցինք թէ անցեալները Պապն ընդարձակ շրջաբերական մը ղրկեց Ֆրանսայի կղերին ուղղեալ, պատուիրելով եկեղեցականութեան և կաթոլիկ ժողովրդեան որ օրինաւոր կառավարութիւն ճանչեն զՀանրապետութիւն, զի քրիստոնէական կրօնը կապուած չէ վարչային ո՛չ մէկ դրութեան հետ, և ըստ որում յինթացս ժամանակաց վարչական դրութիւնք կը փոփոխին կամովին կամ պարագայից զօրութեամբ, քրիստոնէական կրօնը կը պատուիրէ իմաստուն համակերպութեամբ մը ճանչել գործնականօրէն հաստատեալ վարչութիւնները։ Բայց այլ է կառավարութիւն, այլ է օրէնսդրութիւն։ Կառավարութիւն մը կրնայ ճանչուիլ օրինապէս, բայց Խորհրդարանին առաջարկուած կամ հաստատուած օրէնքներ կրնան քրիստոնէական կրօնի պատուէրներուն և երկրին բարւոյն հակառակ տրամադրութիւններ պարունակել։ Կաթոլիկ քրիստոնեայք կրնան այսպիսի օրինաց բարեփոխումը պահանջել օրինապէս, բայց հաստատեալ կառավարութիւնը պէտք է ճանչեն։

Պապին շրջաբերականն յարմար չէր եկած Ֆրանսայի միապետական երկուց կուսակցութեանց գաղափարներուն, որք Հանրապետութիւնն յանուն կաթոլիկ կրօնի հարուածելով, Եկեղեցին և եկեղեցականութիւնն իրենց քաղաքական հաշիւներուն գործիք ըրած են 1870—71էն ի վեր։ Ֆրանսայի կաթոլիկ կղերին մէջ եւս կան որք համոզեալ միապետականներ են, ինչպէս Երեսփ. Ժողովոյ նորընտիր եկեղեցական անդամ Փր. Տ'Իւլըղ։ Ֆրանսայի կարդինալք հովուական մը հանելով, Պապի Շրջաբերականին հաւանելու և անոր պատուէրներուն գործադրումը պահանջելու ձեւոյն ներքեւ, իրենց նախկին գանգատները կրկներ և չեշտեր էին հանրապետական դրութեան դէմ։ Միապետական-կաթոլիկ թերթերն այս կարդինալական դրութեան հակած կերպիւ մեկնելով Պապին պատուէրը, նախկին անհամաձայնութիւնը վերսկսաւ, և պապական միջամտութիւնը կարծեցեալ արդիւնքը չունեցաւ։

Ասոր վրայ, Պապն անցեալ շաբթուն նոր շրջաբերական մ'ուղղեց յատկապէս Ֆրանսայի կարդինալներուն, զարմանք յայտնելով որ իւր առջի դրութեան որոշ պարունակութիւնը սխալ մեկնուած է, և անգամ մ'եւս բացարձակ պնդելով թէ ֆրանսացի կաթոլիկներ պէտք է օրինաւոր կառավարութիւն ճանչեն Հանրապետութիւնն, և միայն օրինաւոր միջոցներով հետամուտ լինին հանրապետական վարչութեան հակակաթոլիկ օրէնքները բարեփոխել տալու։ Հիմակ այս պապական նոր գիրն օրուան խնդիրներէն մին է Ֆրանսայի մէջ. զի ուրիշ աւելի ստիպողական և կենսական խնդիրներ ալ չեն պակսիր։ Միապետական լրագիրք, իբր թէ պապական գրոյն վրայ բացատրութիւն տալով, դարձեալ իրենց գանգատները կը պարզեն, և թէպէտ չափաւոր հանրապետական լրագիրք շատ գոհ են և գովեստ կը կարդան Պապին շրջահայեցութեան, բայց աւելի յառաջացեալ հանրապետական թերթեր չեն ընդունիր որ Պապն այս տեսակ խնդիրներու միջամտէ։ Վերջապէս, չափաւոր կաթոլիկներ կ'ըսեն որ եթէ կրօնի մասին պատուէրները Պապէն պիտի ընդունինք, ահա կ'ըսէ Պապը թէ կաթոլիկ կրօնն հակառակութիւն մը չունի հանրապետական դրութեան դէմ, պէտք է համակերպինք, ուրիշ բան է որ մեր ընտրական և խորհրդարանական զէնքերով կարող ենք և պարտինք հակապապական օրինաց ջնջումը կամ փոփոխումը պահանջել։ Մինչ Զուիցերիոյ, Միացեալ Նահանգաց և Հարաւային Ամերիկայի կաթոլիկներն հանրապետական վարչութեանց չե՛ն հպատակիր։ «Բայց անոնք կաթոլիկաց խղճին վրայ չեն բռնանար», կը պատասխանեն ընդդիմադիրք։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔ

Թայմզ իւր մայիս 5ի սեղանաւորական տեսութեան մէջ հետեւեալ կերպիւ խօսած էր Օսմ. Հանրային Պարտուց մտադրեալ փոխման վրայ։

«Ժամանակէ մի վեր Զորս կարգի Օսմ. արժեթղթոց գիներուն եւեւէջները վերագրելի են անոնց վրայ կատարուած առուծախներու, ի նախատեսութիւն անոնց փոխման 4% նոր արժեթղթի։ Այսօր Սակարանը բացուելուն շատ մը բան գնուեցաւ այն կարծեօք թէ նոր կարգադրութիւնք վերջացեր է, բայց դեռ որոշուած չէ թէ նոր արժեթղթոյն ի՛նչ գնով պիտի հանուի։ Կը լսենք թէ Ա. կարգն 100էն 55 ղրուշէն պիտի գնուի, Բ.՝ 35, և Գ. ու Դ.՝ 25 ղրուշէն։ Արժետէարք բնականապէս պիտի հարցունեն թէ ի՛նչ շարժառիթ կայ փոխման, քանի որ Վեհ. Սուլթանին 1891 Հրովարտակէն ի վեր Օսմ. եկամտից գոհացուցիչ բարւոքումը տեղի չի թողուր արդի կացութիւնը փոփոխելու։ Ոմանք կ'ըսեն թէ այն Հրովարտակաւ ըստ բաւականին ապահովութիւնք չէին տրուած Օսմ. կառավարութեան, և այս փոփոխմամբ կ'ուզուի շահէն աւելի մեծ բաժին մը ապահովել ի հաշիւ Կառավարութեան։ Ուրիշներ կ'ըսեն թէ մտադրեալ փոփոխման նպատակակէտն այս չէ։ Ի՛նչ նպատակով ալ ըլլայ, Օսմ. արժետէարք ցարդ գոհացուցիչ վիճակի մէջ գտնուած են, և չպիտի գանգատին նոր կարգադրութենէն, բաւ է զի չկտրէ իրենց արժեթղթոց գինը։»

* *

Իւր անցեալ շաբաթ աւուր (մայիս 7ի) սեղանաւորական տեսութեան մէջ ալ Թայմզ հետեւեալ նամակը կը հրատարակէ.

Նամակագիրն արդէն ծանօթ է Ալեւէւէլի ընթերցողաց, Օսմ. պարտուց վրայ իւր պարբերական գրութեամբք.

«Պ. Վինսընթ Քայլարտ, վերատեսչելով Օսմ. Հանր. Պարտուց Վարչութեան գանձերցութիւնը, լաւ ծառայութիւն մը մատոյց օսմ. արժետէարց՝ 1891—92 տարեշրջանին վրայ նախնական տեղեկագիր մը հրատարակելով, որ ցոյց կուտայ զանազան թօղեաց հասութից վիճակը, մինչեւ որ վերջնական հաշիւք հրատարակութեան տրուին։

«Այս տեղեկագրով տրուած ծանօթութիւնք քաջալերական են. և ամենէն գոհացուցիչ բանն ա՛յն է որ 1891-92ի տարեշրջանին հասոյթք բաւեր են ո՛չ միայն 1 առ 100 տոկոս և $^1/_4$ առ 100 գլխավճար տալու, այլ և փոքրիկ գումար մը մէկ կողմ դնելու, «յաւելեալ տոկոսի յաւելում մ'ընելու համար Զորս Կարգի արժեթղթոց վրայ»։

«Հետեւապէս, հաւանական է որ Ա. կարգի արժետէարք քանի մը տարի ետքն իրենց այժմէն ընդունածէն զատ 25 առ 100 աւելի տոկոս ընդունին, և տոկոսը բարձրանալուն պէս, բնական է որ իրենց ձեռքը գտնուած արժեթղթոց գինն ալ վրայ դնէ, 66⅔ի կանոնական գնէն 75 առ 100ի ելնելով։

«Կը ծանուցուի թէ Փարիզի Պ. Լէօն Օսմ. կառավարութեան առաջարկեր է որ փոփոխման ծրագրով Ա. կարգի արժեթուղթք 100էն 55ի հաշուով վճարուին։ Բանի որ Ա. կարգի արժեթղթոց ամենամեծ մասն Անգլիոյ մէջ կը գտնուի, Պ. Լէօնի կողմէ այսպիսի առաջարկ մը ի դէպ չի գար։ Բայց եթէ տոկոսը 1 առ հարիւր եւեթ եղած ժամանակ՝ Օսմ. կառավարութիւնն 1881ի Հրովարտակաւ ունեցած իշխանութիւնն ի գործ դնելով Ա. կարգի արժետէարց թուղթերը վճարել տայ 100էն 66⅔ի հաշուով, այն ատեն փոփոխման ծրագիրն ապահովապէս կրնայ գործադրուիլ հանդէպ Ա. կարգի արժետէարց, և Հանրային Պարտուց Վարչութեան եկամէտէն կարեւոր մաս մը ազատ կը մնայ յօգուտ միւս Կարգերուն։

«Կ. Պոլսէ կը ծանուցուի ինձ թէ Պ. Լէօնի ծրագրոյն կարեւորագոյն կէտն այն է որ արժետէարց կամքին պիտի թողուի իրենց արդի արժեթուղթերը փոխանակել նորերուն հետ։»

«Բանի որ այսպէս, բնական է որ Ա. կարգի արժետէարք չուզեն իրենց թուղթերն 100էն 55ի հաշուով վճարուած տեսնել, երբ սպասելով աւելի բարձր գին մը ձեռք բերելու ամեն հաւանականութիւն ունին։ Ուստի, յուսալի է որ եթէ փոփոխման ծրագիր մ'ընդունուի, այնպիսի ձեւով մը կ'ընդունուի որ հաւասարապէս Զորս Կարգի արժետէարցհամար ալ արդար ըլլայ։»

Հ. ՍՈՒՕՖԻԼՏ
Ատենապետ Անգլ. Միութեան
Ա. Կարգի Օսմ. արժետէարց

* *

Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը, նախնական տեղեկագրոյն մէջ զոր կը յիշէ Պ. Սուօֆիլտ, կը ցուցնէ թէ 1892 ապրիլ 29ին վերջացեալ տարեշրջանին մէջ, ծախքերն (*) հանուելէն ետքը, 2,066,571 օսմանեան ոսկւոյ գումար մը տրամադրելի եղած է Օսմ. Հանրային Պարտուց վճարման յատկացուելու համար, մինչ նախորդ շրջանի զուտ հասոյթն եղած էր 1,988,647 ոսկի։ Այս գումար հետեւեալ կերպիւ գործածուած է.

	Օսմ. ոսկի
1891—92ի զուտ հասոյթ	2,066,571
1890—94 շրջանէն մնացեալ	2,596
	2,069,167
Վճարեալ ի հաշիւ	
4% Փիրիրիճէներուն	430,500
1% տոկոս Քոնսոլիտէ Պարտուց	1,005,025
Երկաթուղւոյ Պարտատոմսից	156,326
1863, 65, և 73ի Ատժամ. Թղթոց	9,459
Սովորական գլխավճար	295,314
Արտասովոր գլխավճար	159,500
Պահեստ 1890—91ի	2,596
Դրամի տարբերութիւնք, ծախք, [illegible] դէէք, ևն,	954
	2,059,674
Ապագայ յաւելում տոկոսի	9,493

1881ի Հրովարտակէն ի վեր բոլորուած տասնամեայ շրջանին մէջ առաջին անգամն է որ ամեն կանոնական վճարումներն ընելէն ետեւ գումար մը կ'աւելնայ՝ յապագային աւելցնելու համար Օսմ. Զորս Կարգի արժեթղթոց վճարուած տոկոսին սակն։ Այս կանոնական վճարումներն են՝ նախ և առաջ՝ առանձնաշնորհեալ Փիրիրիճէ պարտքին յատկացեալ վճարումն, և այն պարտքին փոփոխման առթիւ գլխամասի արտասովոր վճարում մը, մնացեալ հասոյթին չորս-հինգերորդը Քոնսոլիտէ պարտուց տոկոսին և մէկ հինգերորդը նոյն պարտուց սովորական գլխավճարին յատկացուելով։ Աւելցած գումարն՝ 9,493 ոսկի՝ թէեւ սակաւ, բայց բերկրալի երեւոյթ մ'է ապագային համար։

Տասն տարիէ հետէ Օսմ. Պարտուց մայր-գումարը վճարուելով, 4,671,670 ոսկւոյ պարտք մաքրուած է, որով Ա.

(*)—1891—92ի տարեշրջանին ծախքն է 89,656 ոսկի, մինչ նախորդ տարւոյ ծախքն եղած էր 118,855։

—)(45)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱՌԻ-ՄԱՏԼԷՆ

Դէմքը շատ անկեղծ էր—թերեւս քիչ մը չափազանց,—այնպէս որ խոստմանքի հով մը կը նմանուէր հոն։ Բայց, փութանք ըսել թէ, այդ բան համարձակութեան թեթեւապէս չափազանցուած մէկ նշանն էր լոկ։

—Կը տեսնես, սիրելի մայր, յարեց երիտասարդը, վաղը Վերափոխումն է, եւ ես չեմ մոռնար թէ Ս. Մարիամը տօնելու օրն է։

Կը ժպտէր, սքանչանալով որ՝ ի յուշ Մառիի մը՝ գաղափարն ունեցած էր աւելի զուարթացնելու այս հին սրահն իր թարմ ու հոտաւէտ մատղաշ ծաղիկներով։

—Սիրելի մայր, ըսաւ երիտասարդն այն գգուանոյշ շեշտով որուն գաղտնիքն ունէր, չէ՞ս գար օգնել ինձ փունջերը կարգադրելու։

Այն որուն կուղղէր այս խնդիրքը, անշուշտ մայրերուն ամենէն պաշտելին ըլլալու էր, գտնելով անճառ գորովոյ այն շեշտէն զոր իր զաւակը կառնուր իրեն հետ խօսած պահուն։

Է՛հ, Աստուած իմ, ինչպէս կարելի էր ուրիշ կերպ ըլլալ, քանի որ Տիկ. Պլանշ Մելվիլ, իր կեանքը խորտակող սոսկալի դէպքերէն ի վեր անցած տասնեւօթը տարիներու միջոցին, օր մը, վայրկեան մը չէր թուլցած իր մայրական հոգածութենէն, ոչ ալ վերանորոգչուհւոյ պաշտօնէն զոր կը կատարէր երկիւղածօրէն։

Իր զաւկին համար ուզած էր վերակազմել իր հարստութիւնն եւ կորովով աշխատած էր, զարմանալի յարատեւութեամբ մը կռուելով առաջին ժամանակաց յարաճուն դժուարութեանց դէմ։

Ինչպէս պիտի տեսնուի ետքէն, յաջողութիւնները գերազանցած էին քաջարի կնոջ բոլոր յոյսերը։

Բայց հարստանալու համար աշխատելով հանդերձ, միտքը դրած էր մանաւանդ կատարեալ մարդ մը ընել իր որդին։ Եւ, արդարեւ, կը տեսնուէր թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան յաջողած էր իրացնել իր մայրական երազը։

Բօլ, երիտասարդ, ի դերեւ չէր հանած իր տղայութեան խոստումներէն ոչ մին։

Մայրն իրաւունք ունէր հպարտանալու իր գործին վրայ։

Ընտիր բնաւորութեամբը, Տիկ. Մելվիլ գիտցած էր մշակել իր զաւկին սրտին մէջ, իր աչաց տակ, ամեն լաւ զգացում որ ծլելու վրայ է։

Բայց շարունակ գրաւեալ ապագային մտահոգութեամբ, ազնուասիրտ կինը ինքզինքը մաշեցուցած էր այս անընդհատ աշխատութեամբ, և արդէն ծերացած կը զգար ինքզինքը։

Իր դէմքին արտայայտութեանը մէջ պէտք չէր փնտռել հայեցողական կենաց սեմին վրայ հասնող հարուստ եւ երջանիկ կնոջ պայծառութիւնը։

Աւելի տխուր քան հանդարտ այդ դէմքին տակ կը զգացուէր թէ հոգին գաղտնապէս տանջուած է, թէ սիրտը կը տառապի հեռաւոր և ցաւագին յիշատակներով։

Տիկ. Մելվիլ ժպտած էր իր զաւկին, և անոր փափագին անսալով ոտք ելաւ և մօտեցաւ ջահակալին, որպէս զի ծաղիկները կարգադրելու սկսի։

—Շատ աղէկ, Բօլս, սիրելի զաւակս, ըսաւ. ա՛հ, դուն ամեն բան կը մտածես։

—Բայց, սիրելի եւ բարի մայրիկ, ինձ չափ դուն ալ չես մոռնար Ս. Մարիամի օրը։ Քանի մը տարիներէ ի վեր, այս օրն է որ մենք ընտրած ենք՝ Մառի-Մատլէնին, իմ պզտիկ մօրեղբօրաղջկանս անուան տօնախմբութիւնը կատարելու համար։

«Կը յիշես որչափ երջանիկ էր—եւ ես ալ երջանիկ էի— առաջին անգամ որ փունջ մը տարի իրեն գիշերօթիկ վարժարանը։ Ուրախութենէն կուլար։ Իր առաջին հաղորդութեան տարին էր։ Անկից ի վեր երբեք թերացած չեմ օգոստոսի 14ին կամ 15ին սպիտակ վարդերու փունջ մը նուիրելու իրեն։

—Զոր այնքան հաճոյքով կընդունի որքան հաճոյքով որ դուն կընծայես զայն իրեն, յարեց տիկ. Մելվիլ։

Գորովագին ակնարկ մը նետեց իր որդւոյն վրայ և հառաչ մը ելաւ մարեցաւ շրթանցը վրայ։

—Շատ կը սիրեմ Մառի-Մատլէնը, յարեց Բօլ, պատճառն յայտնի է. որբ է եւ աղքատ, եւ դուն մօր տեղ կը բռնես։

«Ա՛հ, շատ աղէկ կը համապատասխանէ իր պաշտպանուհւոյն իր նկատմամբ ըրածին. անցեալ տարի, տակաւին տասնեւեց տարու չեղած, ուսուցչուհւոյ նախնական արտօնագիրն ստացաւ, եւ վերջերս մեծ յաջողութեամբ անցուց բարձրագոյն ուսուցչուհւոյ քննութիւնը։

—Բու շնորհիւդ, Բօլ, որ գաղտաբար դասեր տուիր։

—Ինչպէ՞ս, գիտե՞ս ատիկա, գոչեց երիտասարդը։

—Միթէ գաղտնի բան կը պահուի՞ մօրմէ մը։

Ցանկարծ Տիկ. Մելվիլ մտահոգ երեւոյթ մը առաւ։

—Սիրելի մայր, ըսաւ Բօլ տխրած, միթէ դէ՞շ բրի։

Եւ առանց պատասխանին սպասելու, բազկացը մէջ քաշեց մայրը, եւ անհուն գորովոյ արտայայտութեամբ մը անոր երեսը նայելով,

—Ոչ, ըսաւ, չես կրնար այդ բանին համար քեն պահել ինձ դէմ... միթէ քեզմէ չէ՞ սիրոյ այն զգացումը զոր կը տածեմ Մառի-Մատլէնին նկատմամբ։ Միթէ քու օրինակդ չէ՞ որ պաշտպանեալ աղջիկը շրջապատեցի խնամքներով, հարուստ ազգականի մը հոգածութեամբ առիր որբ ու աղքատ ազգականուհին։

Տիկ. Մելվիլ չի կրցաւ սարսուռ մը զսպել եւ ուղեց կամաց մը ազատիլ իր որդւոյն սեղմումէն։

Բայց Բօլ աւելի սաստիկ կը սեղմէր զայն կուրծքին վրայ։

—Սիրելի մայր, շարունակեց, գիտեմ, չես ուզեր որ քեզ յիշեցնեմ քու բարեգործութիւններդ, խօսիմ քու բարեսրտութեանդ, սրտիդ ընտիր փափկութեանցը վրայ որով կը կարենցիս այլոց տարաբաղդութեանց։ Բայց, այսօր, կը պնդեմ և կըսեմ թէ կը սքանչանամ վրադ և ամէն կիներէ վեր կը դասեմ։ Գիտեմ, որբուհիին ըրած բոլոր բարիքներուդ վարձքը պիտի գտնաս։

Նորէն շարունակելով.

—Ներողութիւն, սիրելի մայր, այս բառը նորէն արտասանելուս։ Ոչ, Մառի-Մատլէն որբուհի մը չէ, քանի որ ի քեզ կը գտնէ սիրալիր եւ անձնուէր մայր մը։

«Ա՛հ, այս ծաղիկներն որոցմով կուզեմ զարդարել այս սրահը, թէ՛ քեզ եւ թէ մօրեղբօրաղջկանս համար են։ Թէ՛ Ս. Մարիամը թէ մայրիկը կը տօնեմ։

«Այս վերջնոյն համար, գոչեց երիտասարդը զուարթօրէն, օրացոյցին մէջ օր չը կայ, ամեն օր տօն է։

Եւ Բօլ երկու հնչուն խոշոր համբոյրներ դրաւ մօրն այտերուն վրայ։

—Ուրեմն, շարայարեց, առաջին ծաղկեփունջը դնելով Սաքսի հին անօթի մը մէջ, աւասիկ պատճառն որով քանդեցի պարտէզին ծաղիկները։ Կուզէի որ քիչ մը ամեն կողմ ծաղիկ ըլլայ, բայց գլխաւորապէս սա երկու հին անօթներուն մէջ որոց դուն այնքան կարեւորութիւն կուտաս։

«Եւ հիմակ, սիրելի մայր, շուտ լմնցունենք գործերնիս, վասնզի տակաւին շատ բաներ ունիմ ընելու հօրեղբօր և Օր. ուսուցչուհւոյն գալէն առաջ։»

Սաքսի հին անօթները, որոց Տիկ. Մելվիլ այնքան կարեւորութիւն կ'ընծայէր, դրուած էին նոյն ոճով ժամացոյցի մը երկու կողմերը, որ կը ներկայացունէր Որփէոսը, որ երաժշտութեան ճաշակը կուտար առիւծի մը։

Բայց Տիկ. Մելվիլ, որ յիշատակը կը պաշտէր, բարեպաշտօրէն կը պահէր ամեն ինչ որ պատկանած էր ծնողացը։

Իր ամուսնութեան առաջին տարիներէն իսկ, խօսած էր իր ամուսնոյն որ՝ կարելի եղածին պէս՝ վերստին գնէ հայրական տունը զոր նաւայարդար ծնողը չինել տուած էր Հավրի շրջակայքը, բլուրի մը ծայրը։

Երբ կործանած նաւայարդարը ամեն բան ստակի կը դարձունէր ըստ կարի ուշացնելու համար առեւտրական աղէտը, գետեզրի իր տունն պարտապահանջի մը ձեռքն անցած էր։ Անկից ի վեր հանքագործերու ժառանգութեան մը մէջ գտնուելով այդ տունը՝ պէտք եղած էր սպասել ժառանգորդներու մեծամասնութեան՝ ի վաճառ հանելու համար զայն։ Բայց երբ Տիկ. Մելվիլ պիտի վերագնէր զայն, իր ամուսինը հակառակած էր, Պլանշի այս դիտաւորութիւնը տղայական զգայնոտութիւն մը անուանելով։

(Շարունակելի)

կարգն, ի սկզբան 7,831,869 ոսկի, հիմա զեղչուած է 3,140,237 ոսկւոյ, և այժմ կարգն եկած է միւս երեք սեասկներուն։ 1891—92 տարեշրջանին մէջ, Ա. կարգէն 700 հազար ոսկւոյ Թուղթ գնուած է հրապարակէն, 390 հազար ոսկւոյ Բ. կարգէն, 290 հազար ոսկւոյ Գ. կարգէն և 292 հազար ոսկւոյ Դ. կարգէն, կ՚ըր հաշուոյ։

ՊՈՒԼՂԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Փէշթէր Լոյտ մայիս 10 Թուով Սոֆիայէ հեռագիր մը կը հրատարակէ, ծանուցանող Թէ Պ. Սթամպուլով, իբրև Ներքին գործոց նախարար, ըստ որոշման նախարարաց խորհրդոյ, հրաման ըրած է Դանուբի Նաւահանգստաց վերատեսուչներուն որպէս զի Կովկասին ռուսական ընկերութեան շոգենաւերուն Թոյլ չտան պուլղարական նաւահանգիստներու հանգիլ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլսոյ եկեղեցական պատգամաւոր Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան Պաթումէն ապրիլ 29 Թուականաւ հեռագիր մը ուղղելով ի Պատրիարքարան՝ ծանուցած է Թէ չորեքշաբթի, միջօրէին մօտ, Պաթում ժամանած է, ուրկէ ճամբայ ելած է դէպի Թիֆլիզ և անտի ի Ս. Էջմիածին ուղեւորելու համար։

Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագրոյ մը համաձայն՝ Պ. Աբգար Յովհաննէսեան, որ Պրուսայի վիճակին կողմէ աշխարհական պատգամաւոր ընտրուած էր, շնորհակալութեամբ ընդունած է այդ պաշտօնը։

Եգիպտոսի առաջնորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան ապրիլ 29 Թուականաւ հեռագիր մը ուղղելով ի Պատրիարքարան՝ ծանուցած է Թէ ինք և իրեն հետ ուղեւորող եկեղեցական ու աշխարհական պատգամաւորք, որք ապրիլ 18ի շաբաԹ օրը մայրաքաղաքէս ճամբայ ելած էին, ապրիլ 29ի չորեքշաբթի օրը Ս. Էջմիածին ժամանած են։

Ն. Գերապատուութեան հետ ուղեւորող պատգամաւորք են՝ Երուսաղեմայ եկեղեցական պատգամաւոր Գեր. Սահակ եպիսկոպոս Խապայեան ու աշխարհական պատգամաւոր Յարութիւն էֆէնտի Թորոսեան, Նիկոմիդիոյ եկեղեցական պատգամաւոր Գեր. Ստեփաննոս եպիսկոպոս Յովակիմեան ու աշխարհական պատգամաւոր Հաճի Գասպար էֆէնտի Տ. Գասպարեան, Կեսարիոյ եկեղեցական պատգամաւոր [illegible]

Ղարաբաղի Թեմի առաջնորդ Գերապատիւ Կարապետ եպիսկոպոս Այվազեանին այսօր, ապրիլ 18ին, Թիֆլիսի վրայով Էջմիածին է ուղեւորւում կաԹողիկոսական ընտրութեանը մասնակցելու համար։ (Նոր-Դար)

* * *

Երէկ, երկուշաբթի, 20 ապրիլի սրբազան Գրիգորիս Աղուանեան եպիսկոպոսը ներկայացաւ երկրիս կառավարչապետի օգնական կոմս Տաշիչեւին։

* * *

Գրիգորիս Աղուանեան եպիսկոպոսը երկուշաբթի օր այցելեց Թիֆլիսի Ներսիսեան դպրոցը և դպրոցի տեսուչ Պ. Յովհաննէս Ավենգիարեանի հետ խօսակցելուց ու նրանից դպրոցի մասին մի քանի իրան հետաքրքրող տեղեկութիւններ առնելուց յետոյ՝ այցելեց մի քանի դասատներ, ներկայ գտնվելով դասախօսութիւններին։ Ապա իր օրհնութիւնը դպրոցի աշակերտներին տալուց յետոյ, Թողեց դպրոցը։ (Մշակ)

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ կատարեցաւ նշանախօսութիւնն Մեծ. Գալուստ էֆէնտի Կիւլպէնկեանի, ընդ աղնուազն օրիորդ Ց. Եսաեանի, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, և ի ներկայութեան երկուց կողմանց ազգականաց և բարեկամաց ընտիր բազմութեան, յորում կը նշմարուէին՝ ի դիմաց Եսաեանց՝ փեսափայլ և աղնուաշուք տեարք Սիմոն պէյ Մաղասա, Յովհաննէս էֆ. Նուրեան, Սարգիս էֆ. Համամճեան, Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Սեննեքերիմ էֆ. Մանուկեան, Խաչիկ էֆ. Հաճեան, Մկրտիչ էֆ. Եսաեան, եւլն, իսկ ի դիմաց Կիւլպէնկեանց, Աբիկ էֆէնտի Ունճեան, Սահակ էֆ. Ղազարոսեան, Յովհաննէս էֆ. Կիւմէշեան, Բարսեղ էֆ. Մանուկեան, Պատրիկ և Աբէլ էֆ. Կիւլպէնկեան, եւլն։

Գալուստ էֆ. Կիւլպէնկեան որդին է Ազն. Սարգիս էֆ. Կիւլպէնկեանի, և ժամանակէ մը հետէ ի Լոնտոն հաստատուած է իբրև ներկայացուցիչ Կիւլպէնկեան տան։ Իսկ համեստափայլ Օր. Նուարդ դուստրն է Ազն. Յովհաննէս էֆ. Եսաեանի, որ ընտանեօք կը գտնուի ի Լոնտոն, ուր պիտի կատարուի հարսանիքն։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն օրհնեց այս բարեբաստիկ խնամութիւնն ազգիս երկու առաջնակարգ գերդաստանաց մէջ, և բարօրութիւն մաղթեց։

Յառաջիկայ կիրակի, Տօն Երևման Ս. Խաչի, Գուրուչէշմէի եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնն ըլլալով, ըստ հրաւիրանաց գիւղին Թաղական խորհրդոյն Գեր. Մ[illegible]

[illegible]

ՃԱՐԱԹՕՐԵԱՅ ԱՐԵՒԵԼՔ

[illegible]

Ներքին լուրեր

Ի ՆԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետն և Ներքին գործոց Վսեմ. նախարարը երէկ կայս. պալատ գնացին և առացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ելմտական ծրագրի քննութեան համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ դարձեալ ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

—Հրէից Քաղաքապետի Տեղակալ Մօշօն Լէվի էֆէնտի երէկ Բ. Դուռն երԹալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Տեղակալ էֆէնտին յետոյ Ոստիկանութեան Դուռն երԹալով տեսակցեցաւ նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի հետ։

ԲԱՐՁՐ. ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ

Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշա նախընԹաց օր ժամ 6ին Բ. Դուռն երԹալու պահուն գաղԹականներու հանդիպեցաւ, որք ուԹ կառքերով անտի կ՚անցնէին։ Ն. Բարձրութիւն տեսնելով այդ գաղԹականաց Թշուառ վիճակը, 50ական ղրուշ շնորհեց կառքերու մէջ գտնուող գաղԹականաց իւրաքանչիւրին։

ՍԱՔՍ ՄԱՅՆԻՆԿԷՆԻ ԻՇԽԱՆԸ

Սաքս Մայնինկէնի իշխանն ու իշխանուհին նախընԹաց օր Մուտանիայէն մայրաքաղաքս դարձան գերմանական դեսպանատան պահակ Լօրէյ շոգենաւով։

Նոյն Բարձրութիւնք երէկ պտոյտ մը կատարեցին Սկիւտարի, Չամլըճայի ու Հայտար Փաշայի կողմերն և ի Մօտա Պուրնու փաշայի տանը մէջ պահ մը հանգիստ առնելէ յետոյ շոգեմակոյկով Մաքրիգիւղ գնացին և պտոյտ մը կատարեցին Պալըքլըի ու Եէտի Գուլէի կողմերը։

ՀԵՎԱԼԷՆԵՐ

Ըստ տեղեկութեանց Սապահի, Ելմտական նախարարութիւնը նկատելով որ կառավարական պաշտօնատանց ումանց այլ և այլ նիւԹեր վաճառող և ի փոխարէն նահանգաց վրայ Հէվալէներ առնող վաճառականք այդ Հէվալէները զեղչեալ գնով ուրիշ վաճառականներու կը ծախեն, որք շայնս կուսակալութեանց ցոյց տալով ստակնին կ՚առնուն. և նկատելով որ Հէվալէներն այդպէս զեղչեալ գնով ձեռքէ ձեռք անցնելէն հասկցուած է Թէ ծախուած ապրանքներն իրենց իսկական արժէքէն խիստ բարձր գնով կը վաճառուին եւ այդպէս ելմտական գանձը կը վնասուի, որոշած է որ յետ այսորիկ կառավարական պաշտօնատանց ծախուց ի հաշիւ նահանգաց հասոյԹէն գանձելի գումարներն ասա բերուին և գնմանց գումարն ըստ օրինի կառավարական պաշտօնատանց մատակներու կողմէ վճարուի և վաճառականաց հետ ըստ այնմ պայմանագրութիւն կնքուելով եղած արդելքին հակառակ Հէվալէներ չտրուին։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն՝ Ելմտական նախարարութեան սոյն որոշումն ի գործադրութիւն հաղորդած է Սպարապետի Դրան, Ծովային նախարարութեան, Թնդանօթարանի վերատեսչութեան և բոլոր կուսակալութեանց։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

Թուրքիոյ և Ռուսիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար կազմեալ խառն յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի։ Յանձնաժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց արդէն որոշուած կէտերու վրայ։ Երկու կողման պատուիրակաց միջեւ համաձայնութիւն գոյացած ըլլալով, խորհրդակցութիւնք ի մօտոյ պիտի աւարտին։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ

Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ, որուն չորեքշաբթի օր մայրաքաղաքէս մեկնումը ծանուցինք, իւր յօդացաւին դարմանման և օդափոխութեան համար պտոյտ մը պիտի կատարէ Արշիպեղագոսի մէջ։ Սըր Էտկար Վինսընդ իւր կնոջ հետ մեկնած է Խտիվիյէ ընկերութեան շոգենաւով և յառաջիկայ շաբԹու ասա կը վերադառնայ։

ՉԻՔԱԿՈՅԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ըստ այն որոշման, որուն համեմատ Թուրքիոյ զանազան նահանգներն օսմ. արտադրութիւններ պիտի ղրկեն Չիքակոյի ցուցահանդէսին, Ծովային Նախարարութիւնն ի մէջ այլոց պիտի ցուցադրէ յոյժ ճարտարարուեստ նաւակ մը և մակոյկ մը, ինչպէս նաեւ մանրանկար նաւ մը, կատարելապէս սարքուած։

Նաւարանի գործարաններուն մէջ կը շինուին այս զանազան նիւԹեր։

ԿՐԷՏԷ

Կրէտէի պաշտօնական Թերթը կը հրատարակէ կղզւոյն կուսակալի փոխանորդ Վսեմ. Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի ստորագրութիւնը կրող յայտարարութիւն մը, որուն մէջ ըսուած է Թէ նահանգին ելմտացոյցն հաւասարակշռելու համար մինչեւ ցարդ ձեռք առնուած միջոցները ակնկալեալ արդիւնքը տուած չըլլալով, որոշուած է առհասարակ ամեն պաշտօնատարաց ամսականներէն զեղչել։ Պաշտօնատարաց տրրուած ամսականներն համապատասխան չըլլալով պաշտօններուն հետ, անկարելի եղած է կառավարական պաշտօններու մէջ ձեռնհաս և ուսեալ անձեր կարգել։

Արդ, կղզւոյն գործոց վերակազմութեան շնորհիւ, 1308 տարեշրջանին ելմտացոյցը, պաշտօնէութեանց զանազան ճիւղերուն մէջ պաշտօնէից համար պէտք եղած յաւելումներն և ոստիկան զինուորաց վերակազմութեան ծախսերն հանելէ ետք, 1,210,915 ղրուշի յաւելում մը ցոյց կուտայ։ Այս յաւելեալ գումարէն 900,000 ղրուշը յատկացուած է կրթական ճիւղին և 310,915ը հանրօգուտ շինութեանց ճիւղին։

Այս վերակազմութեան, ինչպէս նաեւ եկամտից կանոնաւոր հաւաքման համար ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ, նահանգին պաշտօնատարաց և ոստիկան զինուորաց յետնեալ ուԹն ամսականները վճարուած են մինչեւ փետրուար ամսոյ վերջը։ Միջոցներ ձեռք առնուած են որպէս զի յառաջիկային ամսաԹոշակները կանոնաւորապէս վճարուին։

Սոյն յայտարարութեան կից գտնուող վիճակագրութեան մը նայելով, ծախուց և հասոյԹից Թիւն է 12,435,587 ղրուշ։

—Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ նաեւ կղզւոյն մահմետական և քրիստոնեայ ժողովրդեան կողմէ Մահմուտ փաշայի ուղղեալ բազմաԹիւ հեռագրեր, որով շնորհակալութիւն կը յայտնեն՝ դատարանաց անդամներու ընտրութեան մասին Ն. Վսեմութեան ցոյց տուած հոգածութեանն համար։

Կղզւոյն այլ եւ այլ կողմերէն բազմաԹիւ պատգամաւորութիւններ Հանեա ժամաներ են անձամբ շնորհակալ ըլլալու համար Վսեմ. Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի։

—Կրթութեան և հանրօգուտ շինութեանց զարգացման սատարելու համար Կրետէ մտնող ապրանքներէն առժամապէս առնուած տուրքը՝ յունուար ամսէն մինչեւ փետրուարի վերջը՝ արտադրած է 45,516 ղրուշի գումար մը, որուն 3,285 ղրուշը ծախսուած է այս տուրքին գանձման համար կարգուած պաշտօնէից ամսաԹոշակներու վճարման։

Մայրաքաղաքիս պարսկական նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խանի ընտանիքն, որ աստ կը գտնուի և ի մօտոյ Պարսկաստան պիտի ուղեւորի, իւր տան կարասիներն աճուրդով պիտի վաճառէ յառաջիկայ կիրակիէն սկսեալ։

—Նիկոմիդիոյ Թաղապետութիւնն ոչխարի մսին համար 6 և գառնուկին համար ալ 4 ղրուշ գին դրած է։

—Երէկ Չէնկէլքէօյի առջեւ, անգլիական շոգենաւի մը կապուած նաւակ մը, որ ձուկով լեցուած էր, չուանին խզուելովը շրջեցաւ, սակայն մէջը գտնուող ձկնորսք ազատուեցան։

—Երէկ իրիկուն Նիքօլի անուն մարդ մը Սիրքէճիի ծովեզերքէն ինքզինքը ծով նետեց, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ։

—Երէկ իրիկուն Գարաքէօյի կամուրջին գլուխը, Պոլսոյ կողմը, քսակահատ մը յոյն կնոջ մը քսակը շորթելու պահուն ձերբակալուեցաւ և ոստիկանութեան պահականոցը տարուեցաւ։

—«Հագիգաթ» կը պատմէ Թէ ապրիլ 6ի երկուշաբԹի օրը Իւնէկեօլ գաւառակի Եէնիճէ գիւղին բնակիչներէն մէկ քանի հայ երիտասարդներ նոյն գիւղի շրջակայ Այազմա անուն տեղը գտնուած ատեննին, մէջերնին կռիւ մը ծագելով, Ֆէրմէնէճի օղլու Յովակիմ անուն երիտասարդը վիրաւորուելով քիչ յետոյ մեռեր է և չորս երիտասարդներ ևս վիրաւորուեր են։ Տեղական կառավարութիւնն իմանալով հարկ եղած քննութիւնները կատարեր և ազդանշէ հինգն, որք իրենց ընկերները վիրաւորած էին, ձերբակալելով յանձներ է դատական իշխանութեան։

—Ելմտական ներկայ տարւոյն համար Պրուսայի նահանգին մէջ ոչխարահամարի գործողութիւն կատարուելով արոց քանակութիւնը 12,104,146 ղրուշի հասած է, անցեալ տարուընէն 883,898 ղրշ. աւելի։

—Երէկ Օտեսայէն մայրաքաղաքս եկան 26 հրեայ գաղԹականք։

—Պրուսայի կուսակալ Վսեմ. Մունիր փաշա վաղը Միխալըճ պիտի ուղեւորի քննական պտոյտ մը կատարելու համար։

—Քաղաքային բժշկական վարժարանին ընդհանուր քննութիւնք պիտի սկսին մայիս 16ին։

—«Սապահ» կիմանայ Թէ ի Գատըգիւղ չորս փոքր տղաքներ մէկ շաբաԹուան մէջ փողացաւէ բռնուեր և ասոնցմէ երեքը մեռեր են և Թէ Թաղապետութեան բժշկին կողմէ հարկ եղած առողջապահական միջոցներ ձեռք առնուած են։

—Սկիւտարի նախնական դատարանը յետայսորիկ առաւօտները ժամ $4\frac{1}{2}$ին բացուելով մինչեւ $5\frac{1}{2}$ մասնաւոր խնդիրներով և $5\frac{1}{2}$էն մինչեւ ժամ 10 դատավարութեամբ պիտի զբաղի։

—Իտալական դեսպան Պ. Բէժման իւր հետն ունենալով դեսպանատան մէկ քանի գլխաւոր պաշտօնեայներն երէկ առաւօտ Մուտանիա ուղեւորեցաւ դեսպանատան պահակ «Սէզիա» շոգենաւով։ Պ. Բէժման Պըրուսա պիտի երԹայ ուր մէկ քանի օր կենալէ յետոյ մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

[illegible]

545 հազար ոսկի։

Պանձելի փոխանակագրաց և այլ առեւտրական ԹղԹոց մԹերքին վրայ աւելցած է 412 հազար անգլ. ոսկի։

Հետեւապէս, Անգլիոյ Պանքային գիրքը վերջին եօԹնեկին մէջ մեծ տարբերութիւն չէ կրած քանի որ իւր պահեստք այժմ այնպէս կը համեմատին իւր յանձնառութեանց ինչպէս $42\frac{15}{16}$ կը համեմատի առ հարիւր։ Նախորդ շաբԹուան համեմատութիւնն էր $41\frac{21}{31}$ առ հարիւր։

Այս պայմանաց մէջ, Անգլիոյ Պանքային Տնօրէն Խորհուրդն իւր, երէկ, հինգշաբԹի աւուր նստին մէջ որոշեց զեղչի սակը 100 ին 2 պահել։

ԼՈՆՏՈՆ, 12 մայիս. — Ելմտական նախարար Պ. Կօշըն, ընդունելով պատուիրակութիւն մը որ միջազգային համաձայնութիւն մը կը յանձնարարէր ի նպաստ երկմետաղեան դրուԹեան, ըսաւ Թէ կառավարութիւնն հրաւէր ընդունած է Միացեալ-Նահանգներէն համաժողովի մը մասնակցիլ խորհրդակցելու համար տէրութեանց դրամական շրջաբերութեան մէջ արծաԹն աւելցնելու միջոցներուն վրայ։ Պ. Կօշըն հաւանած է, առանց կապուելու ո և է սկզբունքի մը։ Նախարարը կը յուսայ Թէ համաժողովը գոհացուցիչ լուծում մը պիտի տայ։

—Լորտ Սալզպըրի եւ Պ. Պալֆուռ, հանքագործներու ընկերակցութեան պատուիրակութիւն մը ընդունելով, որ չէշտեց օրական աշխատութիւնն ուԹ ժամուան իջեցնելու պէտքին վրայ եւ յայտնեց իր որոշումը Թէ վերջնական սկզբունք մը պիտի ընէ խնդիրը յառաջիկայ ընտրութեանց մէջ, պատասխանեցին որ, Թէպէտեւ իրենց կարծիքէն չեն, փորձեն հանրային կարծիքը չահելու ուԹ ժամուան աշխատութեան մասին, աւելցունելով Թէ ուրիշ միջոցներով չեն կրնար այդ արդիւնքը ձեռք բերել։ Լորտ Սալզպըրի չէշտեց յառաջ գալիք վնասներուն վրայ երբ գործատէրերը, օրինաց կողմէ շատ նեղուած ըլլալով, ի վերջէ հարկադրուին մեկնիլ երկրէն։

ՀՌՈՄ, 12.—Լաւատեղեակ ակումբները ստոյգ կը նկատեն Թէ Պ. Ճօլիթթիի պիտի ընդունի նախարարապետութիւնը։ Պ. Պոնաչի պիտի ստանձնէ ներքին գործոց և Պ. Մարթինի՝ դատական նախարարութիւնը։ Նոյնպէս ստոյգ կ՚երեւի Թէ Պ. Սօնինօ, Պ. Լեքառա կամ Ճինալտ պիտի ստանձնեն կրթական նախարարութիւնը։ Պ. Պրին պիտի ընդունի արտաքին գործոց նախարարութիւնը.—Պ. Ծանարտելլի իւր աջակցութիւնը կը նուիրէ Ճօլիթթիի նախարարութեան։

ԹՈՒՐԻՆՕ, 12.— Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը Քանէէն աստ հասաւ յատուկ կառախումբով. կայարանին մէջ ընդ առաջ ելան պուլկար սպայները որք կը հետեւին պատերազմական վարժարանին դասընԹացից և մէկ քանի ուրիշ պուլկարներ. Վիեննա կերԹայ։

ԱԹԷՆՔ, 12.— Արքայական գերդաստանը Քօբէնհակ պիտի ուղեւորի՝ ընտրութիւններէն անմիջապէս ետքը։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 11.—«Պաշտօնական».— ցորենի առաջիկայ հունձքին միջին վիճակն է $84\,^0/_0$. $88\,\frac{9}{10}\,^0/_0$. ձմրան գարիինը $92\frac{4}{5}\,^0/_0$.—ամեն մշակութիւնք ուշ մնացին ցրտագին գարնան եւ մշակալ հողին նուազման պատճառաւ։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 11.—Ջերբակալեալ Եէկըր արկղաւին սնտուկներուն մէջէն պանքտոմսեր գտնուեցան որք կը ներկայացունեն Ֆրանքֆորթի Ռոչիլտեան դրամատունէն գողցուած գումարին մեծագոյն մասը։

ՖՈՒՌՆԻՒԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԻԶՄԻՐ, 12.—Պ. Պ. Բանտոս յանձնակատար տան պարտքը կէս միլիոն ֆր. եւ Քօսդի տան պարտքը 400 հազար ֆր. կը հաշուեն։

ԼԻԶՊՈՆ, 12.— Փորթուկէզ փոխառութեան խմբակին մէջ են Հիրշ, Շթէյն, Պիշհօֆսայն եւ Պանք տը Փարի։ Պիտի հանուի եղեր 5 միլիոն ոսկւոյ Թուղթ 5 առ 100 տոկոսով եւ 5 առ 100 գլխավճարով, հանման գին լինելով 83 էն մինչեւ 75 առ 100։

Սակարան

ԴԱԼԱԹԻԱ, 1 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ			$109\frac{5}{16}$
» Բարիզի	»		22 95
Օսմանեան Քոնսօլիտէ			
Երէկ իրիկուն գոց. [Միաց. Դ. Սերի]			22 27
Բերայի մէջ	»		— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»		22 26
Կէս օրին			22 27
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ իրիկուն			83 20
» » ժամ 5ին			83 20
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ			
Փոխառութիւն	Ա. Սերի		50 20
»	Բ.	»	28 30
»	Գ.	»	22 26
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ			
Ռումէլիթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 22
Քրէտի Ժէնէրալ	»	»	7 36
Պանք տը Գօնս.	»	»	4 32
Սօս. Շանծ. է փալէօր.	»	»	4 22
Ռէժի	»	»	16 04
Թրամուէյ	»	»	5 75
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	83 50
Քամենթուղթ Լավրիօմի Գ. Կ.			99

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 22
Անգլիական ոսկի	»	110 04
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմբէրիալ	»	89 30
Քրիմից	»	51 15
Ռուսի ԹղԹադրամ	»	8 62
Մէճ. արծաԹ [տարբ.]	»	108
Մանր արծաԹ	»	101 10
Մէթալիք	»	98
Թասֆիյէ	»	18
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 12 Մայիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 68
» » $4\frac{1}{2}$ %	105 36
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	20 52
» երկաթուղի	81 37
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	366 87
Պանք Օթօման	581 56
Ռումէլիթէ Ժէնէրալ	— —
Քրէտի Լիօնէ	785
Իտալական Ռանթ 5 %	90 10
Եգիպտական Թիւրք (1890)	424 37
Եգիպտական միացեալ	490
Օսմ. Մաքս. արժեԹուղթ	468 75
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ)	383 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	$25\ 17\frac{1}{2}$

ԼՈՆՏՈՆ, 12

Անգլ. քոնսօլիտէ	97 97
Օսմ. » Սէրի Դ.	20 75
» » » Ա.	50 62
» » » Բ.	28 50
» » » Գ.	20 75
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	13 15
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	96 75
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	91 37
Տօմանիալ փոխառ. Ռոչիլտ	104 75
Ռուսական 1890	95 50
Անատոլի երկաթուղի	$20\frac{1}{2}$
Մոսկովայի երկաթուղի	12
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324

ՎԻԵՆՆԱ, 12

Օսմանեան երկաթուղի	42 90
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	173
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 70
» Փարիզի »	47 57

ՊԵՐԼԻՆ 12

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 365
» Փարիզի »	80 95
Ռուսի ԹղԹադրամ	214 10
Օսմանեան երկաթուղի	82 40
Օսմ. քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	20 40
Օսմ. Ռէժի	189

ԱՋ ԵՒ ՁԱԽ

Փողոցին անկիւնը կեցած, ձեռքը մէջքին կախուած սուրին երախակալին վրայ, ծուռ ծուռ երեսդ նայելով չարունակ, անխոհեմ մէկ շարժումիդ, բարձրաձայն մէկ խօսքդ բռնելու և անմիջապէս մենամարտի հրաւիրելու համար գեղ։

Պ. Զօպանեան գրական ասպարէզին վրայ այս տպաւորութիւնը չ՚Թողուր քիչ մը։

Գրականութիւնը՝ իրն է միայն. իր ինչքը, իր սեպհական կալուածը որուն մէջ լայնքին ու երկայնքին կը պտտի հանդարտաքայլ, առանձին, ուզած ժամուն, ուզած հագուստովը և ուրկէ ներս իր նախանձոտ տանուտէրի ծայրայեղութեան մէջ չի ներեր որ ուրիշի մը ակնարկը սպրդի. իր կալուածին շուրջը դեգերողները՝ գողեր ու աւազակներ միայն կրնան ըլլալ, աչք տնկած իր ստացուածքին, իր Թուղթի փառքին։ Եւ Պ. Զօպանեան չի վարանիր անգամ մը ևս մերկացնելու իր պողովատիկ սուրը պատժելէն։

Հա՞րկ է ըսել որ այս զինավարժիկ սուսերամարտի ձեւերը անճահ են բոլորովին։

Պ. Զօպանեան ամենուրեք Թշնամանք տեսնելով իր շուրջը, իր մեծ անձին դէմ, չափազանց կարեւորութիւն ընծայած կ՚ըլլայ անոր. այն սիրուն կայլնասէին անունը՝ որուն չի հանդուրժեր իր մեծամտութիւնը, իր երեկի գրող մը ըլլալն ճշդելու համար էր և Պ. Զօպանեան իր պզտիկ խօսքերուն գլուխը միեւնոյն բանն ըսած էր արդէն։

Մ⋯ի երեսուն տարուան խմբագրապետին համարձակիլ ըսելու Թէ գրագէտ մը չէ և գրագիտութեան վրայ խօսելու իրաւունքը չի վայլեր, անձնագովութեան ճիշդ այն սահմանը Թեւակոխել է ուր ամբարտաւանութիւնը և սնապարծութիւնը զիրար կը կարեն և Պ. Զօպանեանի հետ Տելեմա մը կը ձեւացնեն։

Ուրեմն ազգային, քաղաքական կամ տնտեսական նիւԹերու վրայ յօդուած մը՝ գրականութիւն չ՚են կրնար պարունակել. Թարգմանութեանց մէջ կարելի չէ գրականութիւն ցոյց տալ. եւ ո՞ւր պիտի հանիք այս խորութիւններով. այն եզրակացութեան Թէ ոտանաւոր քերԹուած կամ նկարագիր պատկերներ գրելով միայն գրագէտ կ՚ըլլայ մարդ. և երբ չափը կ՚անձկացնէք այնքան, արքայութեան ճամբէն աւելի նեղ, ուրկէ դուք միայն սըրմէք, գոհ պիտի ըլլա՞ք։

Զ՚եմ ուզեր քննել հոս մի առ մի այն անուններուն արժէքը որոց առջեւ կը խոնարհիք, չ՚եմ գիտեր ինչու, անոր համար որ աղուոր նորցած հիներ են. իրա՞ւ, և ի՞նչ պէտք ունին հինները նորնալու. չէ՞ մի որ ամեն ոք՝ իր ժամին, իր օրին գործը կը կատարէ. Պ. Զօպանեան արդեօք յաւիտենական նորութեան արժանիքով գործ մը կատարած ըլլալու գաղափա՞րը ունի երբ իր պատկերները կը գրէ մեզի. չ՚սպասե՞ր

որ օր մը, քառասուն տարի վերջ —, հինցած գտնեն գինքը ու անգոմնեն։

Պէրպէրեան էֆէնտի՝ հայ գրականութեան գլխաւոր դէմքերէն մին այս անգամ Պ. Զօպանեանի համար, դարձեալ գրագէտ մը չ'է. հռետոր մը առաւելն. այս վերապահումները նեբեցէք որ չ'մոռնամ։ Պէ՞տք է միշտ գալ յանգիլ նոյն եզրակացութեան թէ վէպ կամ քերթուած գրելով, կամ ձեր գրելու եղանակը ընդունելով միայն գրագէտ կոչուելու իրաւունքը ձեռք կը բերուի։ Պ. Զօպանեանի մտքի՞ն թէ սրտին անձկութեանը վերագրելու է այս սեղմումները. և ես՝ որ իմ պարզմտութեանս մէջ կ'ենթադրէի գրականութիւնը տիեզերքին չափ ընդարձակ և անոր պէս այլազան. ես՝ որ ռամիկ խօսակցութիւն մը գրականութեան մաս համարելու չափ յառաջ կերթամ։

Պ. Զօպանեան իր նոր շրջանաւարտի քիչողութեան թարմութեամբը՝ գրագիտութեան դաս մը կը բերէ մեզի, միանգամ ընդ միշտ ճշդելով այն սեռերը որոցմով գրականութիւնը կը կազմուի. իսկ երբ իմ անձնական կեանքս կը խանդակէ գովասանքի մորացկանութեան օրինակ մը գտնելու համար հոն, Տէմիրճիպաշեանի աչկերտը սխալ դուռ կը զարնէ։

Հօմ Սքուլի մէջ Պէրպէրեան էֆէնտի պերճախօս եղաւ մեր լեզուն և մեր գրականութիւնը փայլեցնելով կըրթական օտար յարկի մը տակ. այս արդար, անկեղծ գնահատումին, այս մեր գրականութեան պատւոյն համար ցոյց տրուած նախանձախնդրութեան մէջէն ստորին և գռեհիկ զգացում մը փնտռելու ջանքով մոլորուած, Պ. Զօպանեանի գրիչը մելանի մէջ չի թաթխուիր, այլ ցեխի։

Իր գրական արժանիքը զոր յօժարակամ կը ճանչնամ, ո՛չ այն սին գովեստին համար որով իր խօսքը կը կրկնէ և որ զիս չշողոքորթեր բնաւ, չի հաւասարիր իր յաւակնոտ պահանջումներուն և արձակած վճիռներուն կտրուկ դարձուածքին. և իր ծանուցումի սէրը անբաժան է իրմէ մինչեւ անգամ հոն ուր այդ ամեն զերծ ըլլալը արդարացնելու կենէ, իմացնելով չի գիտցողներու թէ ... մ'է ինքը։ Նա՛ս արտադրող. ընտրեցինք զիրար, կ'աղաչեմ. արդեօք դիպուածով այն գրական պատասխաններուն խօ՞սքը կընեք զորս լրագիրներու մէջ կը կարդանք շաբթէ շաբաթ։

Պ. Զօպանեան աւելի պիտի շահի գրականութիւն ընելով քան թէ անոր վրայ դատաստան, որուն մէջ իր մեծ անհասականութեան եռին կը կորսուին իրմէ շատ աւելի մեծ վաստակաւորներ։

Անկեղծութեամբ և յօժարութեամբ իրեն տրուած գովեստները պէտք էին զինքը աւելի եւս համեստութեան կոչել, աւելի եւս զինքն իր վրայ ամփոփել տալ. և իր վայրի կակաչի յորդառատ և խիզախ ծլումները յուսախաբ կ'ընեն զինքը սիրողներն որոց մին ալ ես եմ։

ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ

ՅՈԲԵԼԵԱՆ ՍՄԲԱՏ ՇԱՀԱԶԻԶԵԱՆԻ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 10 ապրիլի

Սմբատ Շահազիզեանի գրականական և մանկավարժական գործունէութեան 30ամեայ յոբելեանը Մոսկուայում ապրիլի 9ին տեղի ունեցաւ Պ. Տէր-Յակոբեանի տանը։ Այդ օրը Մոսկուայի հասարակութիւնը մի հիւրանոցում յոբելեարին պատւեց ճաշով, որից յետոյ պարեր եղան։ Կարելի է ասել, որ այս յոբելեանն իւր շքով եւ մասնակցող անձերի թւով առաջինն էր քաղաքիս հայերին մէջ և մինչեւ անգամ միջազգային բնաւորութիւն էր կրում։

Ժամը 1½ին Պ. յոբելեարը դահլիճ մտաւ։ Դահլիճը թնդաց ծափահարութիւններով և կեցցէներով։ Օրիորդներից և երիտասարդներից կազմուած փոքրիկ խումբը գանձասուրի նուագակցութեամբ երգեց Շահազիզեանի մի երգը։ Ցետոյ Պ. Ն. Ներսիսեանը կարճառօտ ճառով շնորհաւորեց յոբելեարին և ցոյց տուեց նրա մատուցած ծառայութիւնները գրականական և մանկավարժական ասպարէզներում։ Այդ ճառից յետոյ սկսեցին կարդալ ստացուած ուղերձներն ու հեռագիրները։ Ուղերձներ կային Մոսկուայի հասարակութեան կողմից, Մոսկուայի կանանց և օրիորդների կողմից, ուսանողների կողմից, յոբելեարի նախկին աշակերտների կողմից, Բաքուից, Պետերբուրգի հայ հասարակութեան եւ ուսանողութեան կողմից, Նոր-Նախիջեւանից յոբելեարի նախկին աշակերտների կողմից, Ներսիսեան դպրանոցից, Գեր. Սրբազան Գրիգոր եպիսկոպոս Աղափիրեանի կողմից, մասնաւոր անձերից և այլն և այլն։ Առանձին ուշադրութիւն թողեց Նոր-Նախիջեւանից յոբելեարի նախկին աշակերտներից ուղարկուած ուղերձը, որ կարդաց Նոր-Նախիջեւանից եկած Պ. Յ. Բողդանեանը։ Այդ ուղերձը չորս կողմից զարդարուած էր յոբելեարի նախկին աշակերտների լուսանկարներով։ Պ. Պերճ Պռօշեանը յոբելեարին ընծայ էր ուղարկել իւր բոլոր շարադրութիւնները փառակազմ և մէկի ճակատին մի ուղերձ։ Վերջինս այնքան սրտաշարժ էր և բանաստեղծական համով-հոտով, որի ընթերցումը յոբելեարի և հանդիսականների խնդիրքով կրկնուեց ճաշին որից յետոյ խմեցին Պ. Պռօշեանցի կենացը։

Բանաստեղծ Ալ. Ծատուրեանը «Հրգօր երգեր» վերնագրով մի հիանալի բանաստեղծութիւն կարդաց, որ խոր տպաւորութիւն թողեց հանդիսականների վրայ։

Պ. Վեսելովսկին կարդաց իւր ռուսերէնի թարգմանած մի բանաստեղծութիւնը, նախապէս մի երկու խօսք ասելով այս տօնախմբութեան առթիւ ի դիմաց մի խումբ հայ և ռուս երիտասարդների։

Արժ. Ղազարոս քահ. Ցովսէփեանը խօսեց գրականական ֆօնդի առթիւ։

Ապա կարդացուեցին հեռագիրները խմբագրութիւններից, հասարակական հիմնարկութիւններից և մասնաւոր անձերից։ Հեռագիրների թիւն հասնում էր 200ի։

Սրանից յետոյ բեմ բարձրացաւ Պ. Շահազիզեանը և բանաստեղծական ազդու ոճով շնորհակալ եղաւ ամենքից և իւր կարծիքը յայտնեց այս հանդիսի առթիւ, ասելով որ դա ապացոյց է մեր գրականական առաջադիմութեան, որովհետեւ տօնում են 60ական թուականների գրականական գաղափարների 30ամեակը։

Հանդէսը վերջացաւ նոյն երգեցիկ խմբի մի գողտրիկ երգով։

Ճաշին ներկայ էին Մոսկուայի գրեթէ բոլոր հայերը։ Ճառեր խօսեցին Տ. Տ. Բարխուդարեան, Թանդեան, Շահինեան, Շանշեան և այլն, որոնց պատասխանում էր յոբելեարը։ Կարդացին մնացած ուղերձներն ու հեռագիրները։ Ցրուեցին ժամը 2ից անց։ Ամենքի տրամադրութիւնը լաւ էր, ոչինչ չէր խանգարում ընդհանուր ուրախութիւնը։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԻՆ ՊԱՐՈՆԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Երբ առաջին գեղեցիկ օրերը կը հասնին, յորս երկիրը կը զարթնու և դալարաւէտ կը զարդարի, անուշաբոյր դաշն օդը մեր մորթը կը գգուէ, կուրծքերու մէջ կը մխի գոգցես թափանցելու համար սրտին մէջ իսկ՝ մեզ կուգան անհուն երջանկութեանց տարտամ հաճոյքներ, վազվզելու իղձեր, երթալ ըստ բաղդին, արկածախնդիր լինելու, գարունէն ճաշակելու համար։

Հերուան ձմեռը կարի խիստ լինելով, ղուարթանալու այս պէտքը, մայիսի մէջ խանդ մի եղաւ, ղեղուն ուժոյ թափ մի, որ տիրեց յիս։

Առաւօտ մը արթննալով՝ պատուհանէս նշմարեցի, մերձակայ տուներուն վերեւէն, երկնից անհուն կապոյտն արեւէն բոլորովին բոցավառեալ։ Պատուհաններէ վանդակներով առկախեալ դեղձանիկք կը գեղգեղէին, աղախինները կ'երգէին ամեն յարկերու մէջ, զուարթ շչուկ մը կը բարձրանար փողոցին մէջ, և դուրս ելայ ուրախ, զուարթ, երթալու համար չգիտեմ ո՛ւր։

Ամեն ոք որոյ կը պատահէի՝ ժպտադէմ էին, երջանկութեան շունչ մը կը ծաւալէր ամենուրեք նորեկ գարնան ջերմ լուսոյն մէջ, կարելի է ըսել թէ քաղաքին վրայ գգլխեալ սիրոյ քամի մը կար. և մանկամարդ կանայք որք առաւօտեան արդուզարդով կ'անցնէին, ունենալով յինքեանս գոգցես ծածուկ գորով մը, ու գնացքին մէջ մեղկ շնորհ մը, սրտս յուզմամբ կը լնուին։

Առանց գիտնալու թէ ինչպէս կամ ինչու, հասայ Սէնի ափունքը, տեսայ որ շոգենաւեր երարու ետեւէ կը մեկնին դէպի Սիւրէզնէ, և յանկարծ սաստիկ փափաք մը ունեցայ անտառներուն մէջ վազվզելու։

Շոգենաւակին վերնայարկը լի էր անցորդներով, քանզի առաջին արեւը մարդ բնակարանէն կը հանէ, ամեն ոք կը խլրտի, կ'երթայ, կուգայ, կը խօսակցի դրացոյն հետ։

Իմ դրացիս մասամբ գործաւորուհի մ'էր. բոլորովին Բարիզեան շնորհքով. խարտեաշ սիրուն գլուխ մը քունքերուն վրայ ոլորուն մազերով, մազեր որք խոպոպեալ լոյս մը կը թուէին, և իջնելով ականջին քովէն՝ կ'երկարէին մինչեւ ծոծրակին վրայ, հովէն ծփծփուն. յետոյ աւելի վար այնքան նուրբ, թեթեւ, խարտեաշ աղուամազով մը կը վերջանային, որ հազիւ կը տեսնուէին. սակայն անդիմադրելի փափաք մը կունենայիր հոն դնելու հոյլ մի համբուրից։

Նայուածքիս յախանձանքին տակ, գլուխը դէպ յիս դարձուց, յետոյ յանկարծ աչքերը խոնարհեց, մինչդեռ թեթեւ ծալք մը, ծնելու մօտ ժպտի մը պէս, բերնին անկիւնը քիչ մը փոսացնելով կ'երեւցնէր նաեւ հոն այն մետաքսեայ և տմոյն նուրբ աղուամազը, զոր արեւը կ'ոսկեզօծէր սակաւ ինչ։

Հանդարտ գետակը կը լայննար. ջերմին անդորրութիւն մը մթնոլորտին մէջ կը սաւառնէր, և կենաց մրմունջ մը կը թուէր լնուլ զմիջոցն։ Իմ դրացուհիս աչքերը վեր վերցուց, և այս անգամ, քանի որ զայն կը դիտէի միշտ, խնդաց որոշապէս։ Նա հրապուրիչ էր այսպէս և իւր խուսափուկ նայուածքին մէջ, մինչեւ այն ատեն ինձ անծանօթ հազարաւոր բաներ երեւցան։ Տեսայ անդ անհուն խորութիւններ, գորովանաց ամեն հրապոյր, մեր երազած ամբողջ բանաստեղծութիւնը, համայն երջանկութիւնը զոր կը փնտռեմք անվերջանալի կերպով։ Եւ ես խօլ իղձ մը ունէի բազուկներս բանալու, զայն անկիւն մը տանելու, անկէն ի վար մրմնջելու համար սիրային խօսքերու քաղցր երաժշտութիւնը։

Բերանս բանալու և անոր մօտենալու վրայ էի, երբ մէկը ուսիս դպաւ։ Նախ դարձայ, յանկարծակիի եկած, եւ նշմարեցի սովորական կերպարանքով մարդ մը, ոչ շատ երիտասարդ և ոչ ծեր, որ կը դիտէր զիս տխուր դէմքով մը։

«Կ'ուզէի ձեզ խօսիլ»—ըսաւ։

Երեսս թթուեցուցի, զոր տեսաւ անշուշտ, քանի որ աւելցուց. «կարեւոր բանի մը վրայ»։

Ոտքի ելայ և հետեւեցայ անոր մինչեւ նաւին միւս ծայրը։

—Պարո՛ն, կրկնեց, երբ ձմեռը մօտենայ, ցուրտերը, ձիւնը վրայ հասնին, ձեր բժիշկը ամեն օր կ'ըսէ ձեզ. —«ոտքերնիդ տաք պահեցէք, զգուշացէք պաղ առնելէ, հարբուխէ, ցնցղատապէ, կողացաւէ»։—Այն ատեն հազարումէկ նախազգուշութիւններ կ'ընէք, ֆանէլա, հաստ վերարկուներ, խոշոր կօշիկներ կը հագնիք, ինչ որ չարգելուր զձեզ երկու ամիս անկողին իյնալէ։ Բայց երբ գարունը գայ իւր տերեւներով եւ ծաղիկներով, իւր ջերմին եւ մեղկացուցիչ օդերով, իւր դաշտային բուրմամբք, որք ձեզ կը բերեն տարտամ յուզումներ, ոչ ոք ձեզ կ'ըսէ. «Պարո՛ն, զգուշացէք սէրէն նա ամենուրեք ի դարանի է, զձեզ կը դիտէ ամէն անկիւններու վրայ, իւր բոլոր ոռոգայթները լարուած, իւր համայն զէնքերը սրուած, իւր բովանդակ նենգութիւնք պատրաստուա՞ծ են։ Զգուշացէք սէրէն, նա հարբուխէն, ցնցղատապէն և կողացաւէն աւելի վնասակար է, ներել չգիտեր, և ամէն մարդու անդարմանելի անհաստութիւններ գործել կուտայ»։ Այո՛, պարո՛ն, կ'ըսեմ թէ ամէն տարի կառավարութիւնը պէտք է խոշոր ազդարարութիւններ փակցնէ պատերուն վրայ սա բառերով. «Վերադարձ գարնան, ֆրանսացի՛ք, զգուշացէք սէրէն»։ Եւ քանի որ այս բանը չըլլար, ես անոր տեղը ձեզի կ'ըսեմ. «Զգուշացէք սէրէն, զձեզ խոցելու մօտ է, եւ ես պարտաւորութիւն ունիմ ձեզ զեկուցանելու, ինչպէս կը զեկուցանեն Ռուսիոյ մէջ անցորդի մը քթին սառիլը։»

Ապշած կը կենայի այս մասնաւոր տարօրինակութեան առջեւ, եւ լուրջ դէմք մը առնելով. «վերջապէս, պարո՛ն, ձեզ բընաւին վերաբերութիւն չունեցող գործի կը խառնուիք,» ըսի։

Ցանկարծական շարժում մը ըրաւ եւ պատասխանեց. «Է՜, պարո՛ն, պարո՛ն, եթէ տեսնեմ որ մէկը պիտի խեղդուի վտանգաւոր տեղւոյ մը մէջ, պէ՞տք է ուրեմն որ զայն թողում կորսուիլ։ Մտիկ ըրէ՛ք իմ պատմութիւնս, եւ պիտի հասկնաք թէ ինչո՞ւ կը համարձակիմ այսպէս խօսելու ձեզ։

«Վերջին տարին էր,... թուականին։ Նախ պարտիմ ըսել ձեզ, պարո՛ն, թէ ես ծովային նախարարութեան մէջ պաշտօնեայ եմ։ Գրասենեակէս կը նշմարեի, երկնից փոքրիկ մաս մը, բոլորովին կապոյտ, ուր ծիծեռնակները կը թռչէին, եւ ինձ պարեւս վափագ կուգար իմ սեւ պաշտօնաթղթոցս մէջ։

«Պտոյտ ընելու բաղձանքս այնչափ սաստկացաւ որ հակառակ իմ չկամեցութեանս, գնացի գտնել վերակացու պետս, որ փոքրահասակ եւ խստաբարոյ բարկացոտ անձ մ'էր։ «Հիւանդ եմ, ըսի»։ Աչքերը մէջ նայեցաւ եւ գոչեց.—Զեմ հաւատար, պարո՛ն, որ հիւանդ ըլլաք, գացէ՛ք սակայն։ Կը կարծէք թէ պաշտօնատուն մը ձեզի պէս պաշտօնեաներով կրնայ վարիլ։»

«Իսկ ես թռայ, Սէն գետը հասայ. Ճիշդ այսօրուան պէս գեղեցիկ օդ մը կար, եւ շոգենաւակը մտայ Սէն-Գլու պտոյտ մը ընելու համար։

«Ա՜հ, պարո՛ն, իմ պետս որչափ իրաւունք ունէր ինձ թոյլտուութիւն չընելու։

«Կը թուէր ինձ թէ արեւուն տակ կուռէի, ամէն ինչ կը սիրէի. նաւը, գետակը, ծառերը, տուները, իմ դրացիներս, ամենքն ալ։ Բան մը գրկելու բաղձանք ունէի, հոգ չէր թէ ինչ լինի այն. սէրն էր որ իւր դարանը կը լարէր։

«Ցանկարծ, Թրօքատէրօյի առջեւ դեռահասակ օրիորդ մը նաւակամուրջը ելաւ փոքր ծրար մը ի ձեռին, և նստաւ դիմացի կողմս։

«Այո, պարո՛ն, նա սիրուն էր. բայց զարմանալի բան, կանայք որքա՛ն գեղեցկագոյն կը թուին երբ օդը գեղեցիկ լինի գարնան առաջին օրերուն մէջ։ Անոնք ըղձալիչ բան մ'ունին, հրապոյր մը, մասնաւոր չգիտեմ ինչ մը. ճիշդ այն գինւոյն պէս զոր կը խմեն պանիրին վրայ։

«Ես զինքը կը դիտէի, եւ նա զիս, բայց մերթ ընդ մերթ միայն, ինչպէս ձերինը քիչ առաջ։ Վերջապէս շատ նայելով իրարու, թուեցաւ ինձ թէ բաւական կը ճանչնայինք մէկզմէկ խօսակցութեան բանալու համար, եւ խօսեցայ հետը։ Պատասխանեց ինձ։ Նա ազնիւ էր, ամենուն պէս. կ'զգըլխէր զիս, սիրելի պարոնս։

«Վար իջաւ նա ի Սէն-Գլու, — հետեւեցայ իրեն։ Բան մը պիտի յանձնէր տիրոջը։ Երբ երեւցաւ, նաւը մեկնած էր արդէն։ Սկսայ իւր քովէն քալել, եւ օդին քաղցրութիւնը մեր երկուքէն հառաչանքներ կը խլէր։

«—Անտառաց մէջ լաւ օդ մը ըլլալու է, ըսի անոր։

«—Ո՜հ, այո՛, պատասխանեց։

«—Կուղէ՞ք, օրիո՛րդ, հոն երթալ պտոյտ մը ընելու»։

«Արագ ակնարկով մը գլխեց զիս, իբրեւ թէ լաւ մը հասկնալու համար թէ ի՛նչ կ'արժեմ, ապա քիչ մը վարանելէն ետքը՝ ընդունեց առաջարկս։ Եւ ահա երկուքս քով քովի ծառոց մէջտեղը։ Նորաբողբոջ տերեւոց տակ, բարձր, խիտ և կանաչափայլ խոտը արեւէն ողողուած էր, և լի փոքրիկ անասուններով որք, նաեւ, կը սիրէին զիրար. ամենուրեք կը լսուէին թռչնոց դայլայլիկներ։ Այն ատեն ընկերուհիս սկսաւ ընթանալ ոստոստելով, գինովցած՝ օդէն և դաշտային բուրումներէ։ Ես ալ կը փազէի ետեւէն իրեն պէս ցատկռտելով։ Պարո՛ն, այն վայրկեաններուն մէջ մարդս անասուն մը չէ՞ միթէ։

«Ցետոյ ոգւով չափ երգեց հազարումէկ բաներ, օբէրայի եղանակներ և Միւզէթի երգը. Միւզէթի երգը, ո՛րքան բանաստեղծական թուեցաւ ինձ՞ այն ատեն, կուլայի գրեթէ։ Ո՜հ, այս բոլոր զրաբանութիւնք ենձ՞որ մեր գլուխը կը խռովեն. մի առնուք բնաւ, հաւատացէ՛ք ինձ, կին մը որ կ'երգէ դաշտին մէջ, մանաւանդ երբ երգէ Միւզէթի երգը։

«Քիչ ատենէն յոգնեցաւ, եւ կանանչ զառիվայրի մը վրայ նստաւ։ Ես անոր ոտքը ինկայ, և ձեռքերը բռնեցի, ասեղի հարուածներէ ծակոտէն իւր փոքրիկ ձեռքերը, և այդ վիճակին ի գութ շարժեց զիս։ Կ'ըսէի ինքնիրենս «ահաւասիկ աշխատութեան սուրբ նշանները»։ Ո՜հ, Պարո՛ն, գիտէ՞ք ինչ կը նշանակեն աշխատութեան սուրբ նշանները։ Կը նշանակեն աշխատանոցի բոլոր բարբանջանքները, խայտառակ փսփսուքները, պատմուած ամեն աղտեղութիւնները, պղտորեալ միտքը, կորուսեալ ամբըծութիւնը, զրախօսութեանց բովանդակ անմտութիւնը, հանապազօրեայ սովորոյթի համակ թշուառութիւնը, հանրակնոջ հատուկ գաղափարաց ամեն անձկութիւնը, տիրաբար զետեղուած ի նա, որ մատներուն ծայրը կը կրէ աշխատանքի սուրբ հետքերը։

«Ապա իրարու աչաց մէջ նայեցանք ընդ երկար։

«Ո՜հ, կնոջ մը աչքը, ի՜նչ զօրութիւն կը պարունակէ, ի՜նչպէս կը յուզէ, կը յանկուցանէ, կը գրաւէ, կը տիրէ։ Ո՛րքան խորունկ կը թուի, խոստումներով, անհունով լի։ Ասոր կը կոչեն հոգւոյն մէջ կարդալ. ո՜հ, Պարո՛ն, ի՜նչ կատա՜կ։ Եթէ մարդ կարենար հոն տեսնել, այն է հոգւոյն մէջ, առաւել խոհական պիտի լինէր։

«Վերջապէս զգլխեալ, յիմար դարձած էի։ Ուզեցի զայն բազկացս մէջ առնուլ։ «Քաշէ՝ ձեռքերդ» գոչեց։ Այն ատեն ծնրադրեցի իւր առջեւ, ու բացի սիրտս, թափեցի զիս խղդող բովանդակ խանդաղատանքը իւր ծնգաց վրայ։ Զարմացական կերպարան մը առաւ իմ վարմունքիս փոփոխութեանն առթիւ, ու շեղակի նայուածքով մը դիտեց զիս, իբրեւ թէ ըսել ուզէր «ա՜հ, այսպէս կը խաղան քեզի հետ, անմիտ, լաւ ուրեմն, պիտի տեսնենք»։

«Սիրոյ մասին, Պարոն, մեք՝ արքս՝ միամիտ ենք հանապազ, եւ կանայք վաճառականներ։

«Պիտի կրնայի աւելի առաջ երթալ անշուշտ, շատ ուշ հասկցայ անմտութիւնս, բայց ինչ որ կը փնտռէի, նիւթական մարմին մը չէր, զգուանքն էր, իտէալն։

«Երբ իմ յայտարարութիւններս բաւ համարեց՝ ոտքի ելաւ և Սէն-Գլու վերադարձանք. անոր քովէն միայն ի Փարիզ զատուեցայ։ Մեր վերադարձէն ի վեր այնքան տխուր էր որ զինքը հարցափորձեցի. «—կը խորհիմ որ, ահա ցերեկոյթներ որոց պէս մարդ շատ չունենար իւր կենաց մէջ։»

«Սիրտս կը տրոփէր կուրծքս պատռելու աստիճան։

«Ցաջորդ կիւրակէ զայն նորէն տեսայ, նաեւ հետեւեալ կիւրակէ, և ամէն ուրիշ կիւրակէ օրեր։ Զայն կը տանէի Պուժիվալ, Սէն-Ժէրմէն, Մէզօն-Լաֆիթ, Բուասի, ամենուրեք ուր սիրոյ բոյներ կան։

«Փոքրիկ անառակուհին, իւր կարգին կը փոխարինէր հրայրքս։ Վերջապէս ամբողջովին խելակորոյս լինելով երեք ամիս վերջը ամուսնացայ հետը։

«Ի՞նչպէս կ'ուզէք որ ըլլայ, պարո՛ն, երբ մէկը պաշտօնեայ է, միայնակ, առանց ընտանիքի, առանց խրատու հետեւանքն է ամուսնանալ նոյն կնոջ հետ։

«Այն ատեն կը թշնամանէ զձեզ առաւօտէն մինչ իրիկուն. ոչինչ կը հասկնայ, բան մը չգիտեր, անդադար կը կարկաչէ անծեղի պէս, Միւզէթի երգը կ'երգէ իւր բոլոր ուժովը (ա՜հ, Միւզէթի երգը, ի՜նչ տաղտկալի բան), ածխավաճառին հետ կը կռուի, դռնապանուհւոյն կը պատմէ առատոնին կեանքը, դրացոյն աղախինին կը վստահի իր բոլոր գաղտնիքները, իւր ամուսինը կը պախարակէ տնական պիտոյք հայթայթողներուն առջեւ, եւ գլուխը խճողուած է այնքան ապշեցուցիչ պատմութիւններով, այնքան տխմար, այլանդակ հաւատալեօք, այնքան զարմանալի նախապաշարմամբք որ՝ յուսահատութենէս կ'արտասուեմ, պարո՛ն, ամեն անգամ որ հետը խօսքի բռնուիմ»։

Լռեց, քիչ մը շնչասպառ եւ խիստ յուզեալ։ Զինքը կը դիտէի, այս միամիտ խեղճ արարածին վրայ ի գութ շարժեալ, և իրեն բան մը պատասխանելու կը պատրաստուէի երբ նաւը կանգ առաւ։ Սէն-Գլու հասեր էինք։

Մանկամարդ կինը, որ զիս յուզած էր, ոտքի ելաւ նաւէն իջնելու համար. մօտէս անցաւ քովընտի ակնարկ մը նետելով յիս գաղտագողի ժպիտով մը, մին այն ժպիտներէն որ զքեզ կը խենդեցնեն, ապա կամրջակին վրայ ցատկեց։

Խոյացայ անոր հետեւելու համար, բայց մարդս թեզանիքէս բռնեց։ Ցանկարծական շարժմամբ մը ազատեցի անձս անոր ձեռքերէն. ռետինկոթիս քղանցքը ձեռք անցուց, և ետ ետ կը քաշէր զիս կրկնելով «չըպիտի երթա՛ք, չպիտի երթա՛ք» այնքան բարձր ձայնով որ ամենուն ուշադրութիւնը առ մեզ դարձաւ։

Քրքիջ մը բրթաւ մեր շուրջը, և ես մնացի անշարժ, կատղած, այլ քաջասրբութեան կորուսած այս գայթակղական եւ ծաղրելի տեսարանին առջեւ։

Եւ շոգենաւը մեկնեցաւ։

Դեռահասակ կինը կամրջակին վրայ կեցած իմ հեռանալս կը դիտէր յուսակորոյս, մինչդեռ ազդին իմ մարդս ականջս ի վար կը փափսար ձեռքերը շփելով.

«Ձեզի մեծ ծառայութիւն մը մատուցի. հիմա գացէք։»

Թարգմ. ԿԻ ՏԸ ՄՕՓԱՍԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ ԱՆԱՆԵԱՆ

Տարտանէլ

Լ'Էքօնոմի Ինթէրնասիօնալ ընկերութեան հաւաքիչ Պ. Սահակ Սարրաֆեան իւր պաշտօնէն դադրեցուցած ըլլալով, այլ եւս ընկերութեան անունով ստակ չի տացուի. հակառակ պարագային ընկերութիւնը պատասխանատու չըլլալուն համար, յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի։

Տնօրէն ընկերութեան

Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Սուլթան Համամ Ճատտէսի, 14, Կ. Պոլիս

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ի Պէտս Ազգային Վարժարանաց, Աշխատասիրեաց Յ. Գ. Փալազաշեան, երես 200 կազմեալ 4 ղրշ.

Աշխարհի հինգ մասանց բնական եւ քաղաքական աշխարհագրութիւնը կ'ուսուցանէ ճոխ ծանօթութեամբք իւրաքանչիւր երկրի բնական եւ ճարտարագործական արտադրութեանց եւ վաճառականութեան վրայ։ Իբրեւ նորութիւն, մասնաւոր պատկերացոյց տախտակի մը մէջ ի տես բերուած են ցամաքաց եւ ջուրց զանազան ձեւերն, որոց առընթեր գունաւոր գծագրութիւններով ցոյցտրուած են նաեւ թէ ի՛նչպէս կը գծուին կամ կը ներկայացուին անոնք աշխարհացոյց տախտակներու վրայ։

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՆԳՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ. Մ. Պաղտասարեան. Երկրորդ տպագրութիւն. երես 240 կազմեալ. 6 ղրշ.

—Կը պարունակէ Քերականական կանոններ, զրուցատրութիւն, անգլիերէնի յատուկ ոճեր, համառօտ նամականի, համառօտ բառարան հայերէնէ անգղիերէն, եւ անգղիերէնէ ի հայերէն։

ԲԱՆԱԼԻ ԱՆԳՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ Գ. Պաղտասարեան, Առաջին մասն. Գ. տպագրութիւն՝ ընթերցանութեան կանոնացեւ վարժութեանց յաւելմամբք ճոխացեալ. 10 ղրշ.

ՆՈՅՆ երկրորդ մասն, կազմեալ. 10 «

—Անի մէթոտով պատրաստեալ այս տեսական եւ գործնական քերականութիւնը կը գերազանցէ բոլոր ցարդ հրատարակուածները իւր բազմաթիւ վարժութիւններով եւ հրահանգներով եւայլն։

ԱՐԺԱՆԵԱՑ ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՑ ԵՒ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՀԵԼՈՑ

Թարգմանեալ ի գերմաներէնէ

Մ. Կ. ՆԱԶԻԿԵԱՆ

Սոյն գիրքը կը պարզէ հարստութեան ինչ լինելը. կը ցուցնէ հարստանալու անվրիպելի միջոցներ. և որ աւելին է կը սովրեցնէ ձեռք անցած հարստութիւնը ձեռքէ չհանելու միջոցն, բան մը որ հարստութիւնը ձեռք անցունել գիտնալէ առաւել կարեւորապէս պէտք է գիտնալ. հետեւապէս նիւթական աննախանձելի վիճակ մ'ունեցողներուն համար միայն պատրաստուած չէ այս. ունեւորք ալ ունին անդ իրենց ինկած նիւթական և բարոյական բաժինը։

Կեդրոնատեղին է Բիւզանդեան գրատունը. կը ծախուի նաեւ Պօղոս և Յակոբ աղաներու քով ի Պահճէ Գափու, որպէս ամեն հայ գրավաճառաց քով։ Գին 4 ղրուշ։ 4—5

ՆՈՐ ԲԱՌԱԳԻՐՔ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՅՕՐԻՆԵԱՑ ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ

Բառք 30,000

Տպագր. Նշան Կ. Պէրպէրեան

Սոյն ԲԱՌԱԳԻՐՔ ըստ կարելւոյն կը դիւրացնէ հայ լեզուի ուսումն, կ'ամփոփէ յինքեան նախնեաց մատենագրութեան բառեր, նորաբանութիւններ, դիցաբանական անուններ, գիտական և գաւառական բառեր, որց ամենքն խնամօք ճշդուած են շնորհիւ խղճամիտ հետազօտութեանց և օժանդակութեամբ այլ և այլ հեղինակութեանց, որպիսիք են ի մէջ այլոց՝ Նորայրի Ֆրանսահայ բառագիրքն, Վենետկոյ գիտական բառարանն, Նուպարեանն, Տէմիրճիպաշեանի գրպանի բառարանն։ Առանցմէ զատ զանազան ձեռագրեր, բժշկարաններ, տաղեր նպաստած են գործոյն յօրինման։ Բառագրքիս առաւելութիւններէն մին է բարդ և ածանց բառերու ուսումը դիւրացնել գնահատելի նորութեամբ մը։

Մէն մի օրինակն, ընտիր լաթակազմ, կը վաճառի Պոլսոյ համար 15, իսկ գաւառաց համար թղթատարական ծախուց պատճառաւ 18 դահեկան։

Կեդրոնատեղի, Կ. Պոլիս, Հաճօ-Բուլօ խան, թիւ 29 վաճառատունն։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով։

ԼԱՆՕԼԻՆ

ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւներթութեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գրնաճեան խան։

Մ. Պ. ԽՈՐԹՈՒՄՃԵԱՆ

Մասնաւոր դասախօսութիւն

Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուաց

Ամսաթօշակ դիւրամատչելի

Մահմուտ-Փաշա, Թարագճըլար, Սահաթճը խան, վերնայարկ թիւ 8

Գշ. Եշ. և Շբ. օրերը ժամ 3էն սկսեալ

ԴԻՏԷ.—Առեւտրական և այլ եւ այլ գրութեանց թարգմանութիւնն՝ ֆրանսերէնէ ի հայերէն և ի թուրքերէն և փոխադարձաբար, գոհացուցիչ պայմաններով։ 6—10

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թրամուէյից ընկերութիւնը կարգ մը անպէտ ձիեր ունենալով ի վաճառ, կը ծանուցանէ գնել փափագողաց թէ կրնան ներկայանալ Շիշլիի, Պէշիքթաշի և Աք-Սէրայի ախոռներն՝ քննելու համար յիշեալ ձիերը և վաճառման պայմաններն իմանալ։

Կ. Պոլիս, 4 մայիս 1892 2—2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՍ

ՄԵԾ ԴԻՐՔՈՎ

Թարգմանեալ հռչակաւոր Քիէթէրթի վերջին անգամ հրատարակած քարտէսէն։ Կը ծախուի ի Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 5 Ուզունըլըեան էֆէնտիի թղթավաճառանոցը։

Լաթակազմ ու վերնիով՝ պատէն կախուելու համար 80 ղրուշ, իսկ պարզը 40 ղրուշ։ 3—8

ԱՅՆ ԱՆՁԻՆՔ

Որոց կեանքը խանգարուած է ջղային գրութեան հիւանդոտ վիճակով մը եւ որք կը տառապին գլխաւոր սովորական ցաւէ, մեծ զգայնութենէ, յուզումէ, քնատութենէ եւ այլն, ինչպէս եւ անոնք, որք իջուածք ունին (անդամալուծութիւն, խօսելու անկարողութիւն, յիշողութեան պակասութիւն, որք կը յաջորդեն իջուածքին), եւ այն անձինք որք տրամադիր են իջուածքի՝ գլխու պտոյտի, ճակտին տակ ճնշման, անդամներու ծայրերուն ընդարմացման պատճառաւ, այս բանոր հիւանդք պարտին կարդալ տետրակ մը որ կը խօսի ջղային հիւանդութեանց եւ իջուածքի վրայ, զոր ձրիաբար կը ղրկէն Պ. Գօտփրիտոէս, դեղագործ, Զարաքէօյի հրապարակ, Թ. ւ 5, Կ. Պոլիս. Պ. Սդրանոյի ի Սոֆիա եւ Պ. Քաթալքոպւլէնեա, Աթէնա.

Դարմանումն, որ նշանաւոր բժշկաց ընդունած գիտական սկզբունքներու վրայ հիմնուած է եւ ունեցած մեծ յաջողութեանցն համար արծաթ մետալով վարձատրուած է, Կանի [Պրուսիա] 1889ի առողջաբանական-բժշկական միջազգային ցուցահանդէսին մէջ, շատ դիւրին եւ աժան է եւ կը կայանայ դեղին լուացքի մը մէջ, որուն արդիւնքը արմանալի է. ՏՐ. ՌՈՄԱՆ ՎԱՅՍՄԱՆ

ՍԳՈԴԻ ՄՍՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոդ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաւ խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաշւած է, մանաւանդ այս յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԵՐՈՒՍՏԵՐԻ

ԻԼԱՆ

Ծինուտը ճէնապը չահանէնին խտարէսի իչուն գօնթօրաթօսա բապթ օլունաճագ օ-լան2,000,000 գըեէտէն 2½ միլիօն գըեէտէ գատար մանկալ քէօմիւրինին իթասընա թալիպ օլանլարըն չէրայիթինի անլամագ իչըն մահըպը բուլինին 5ինճի կիւնինէ գատար լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 41 2—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆՔԱՆ

Վիճակ 31 Դեկտեմբեր 1891

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Օսմ. Ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	867,638	50
» ի մասնաճիւղս	515,231	35
Գանձելի փոխանակագիրք	6,642,075	31
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն — «պարտականք»	1,291,758	88
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	5,094,377	40
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց վրայ	1,393,869	45
Անշարժ և շարժական գոյք	101,278	47
Զանազանք	8,154	28
	21,414,383	64

ՊԱՐՏՔ

	Օսմ. Ոսկի	
Դրամագլուխ	11,000,000	
Պահեստամք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	750,871	
Վճարելի փոխանակագիրք	»	
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	1,656,066	02
	»	
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	5,715,915	93
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	1,209,948	73
Պահեստք զանազանք	395,447	
Վճարելի շահաբաժինք	5,252	50
Զանազանք	680,882	46
	21,414,383	64

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ ատեմարոյ

Տնօրէն

Լ. ՖԻՍԱՆԴ

Ընդհանուր Տնօրէն

ԷՏԳԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000 — "ՖԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ՚է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ՚ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչդեռ ուրիշ ապահովագրելոյ, որք ունին փափաք իւրեանց կալուածներ ապահովագրել ամենայն զգուշութեամբ՝ կրնան դիմել գործակալաց։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11 և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890	» 6,165,860
Տարեկան հասոյթ	» 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառք և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՆՏԻԷՐ ԼԻՈՆԷԶ? — ՖՈՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ըն. Ֆիւնս միացած է ներոպեան 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատուխ խան 12, 13, 14 — 16

SIROP DE QUINQUINA FERRUGINEUX de GRIMAULT et Cie Pharmaciens à Paris

Բարիս էճզաճըլարընտան Կրիմօլ վէ գումբանեասընըն կինաքինալը շէլքեր շուրուպու.

Տիմաղա խօշ կէլէն իշպու շէրպէթ շուրուպտա, ինսանըն գուվվէթ վիրէն գընագընատան մատասը, գանըն սրրճեցուն օլան շէլիք տախի վար տըր։ Բարիսին էն մէշհուր հէքիմլերի, ընքըլիզլի տէֆ իթմէք, վէ կէնճ գըզլարըն վիճուտերի սրրիլմէսինի գըլայլաթմագ, վէ գուվվէթսիզ տիւշմիւշ ատամլարա գուվվէթ վիրմէք իչին, մէզքիւր շուրուպու իթիմալ իտէրլէր։ Գատընլարըն էքսէր տէֆա տիւշար օլտուգլարը գանսըզլըգ, վէ լէօզօրէ թապիր օլունան գատընլարա մախսուս խաստալըգտան նէչէթ իտէն, վէ թէհամմիւլ օլունմազ տերլէմէտէ օլան միտէ աղրըլարընը անինտէ տէֆ իթմէկէ կէսիր, գատընլարըն ատէթինի նիզամընտա տէվամ իթտիրիր վէ գոլայլաթդըրըր։ Բէնքսիզ, լիմֆալը, վէ սըրաճայը չօճուգլարա տախի հէքիմլեր պու շուրուպու վիրիրլէր, վէհտէալ իշպու շուրուպ իչմէկէ աչար, եէմէքի գոլայ հազմ իթտիրիր, վէ չալըշմատան վէ եա ուզուն մուտտէթ տէվամ իտէն խաստալըգ սէպէպինտէն գանըպրը սըզըլմըշ օլան միզաճլարա մէքսանա ֆայիտէլի տիր։ Պոնա գուլլանան չօգ սի րճէյի մուհասսէլէ թընը կէօրիր.

ԿՐԻՄՕԼ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ ՉԷԼԻՔԼԻ ՎԷ ԳԸՆԱԳԸՆԱԼԸ ՄԱԼԱԳԱ ՇԱՐԱՊԸ

Իշպու մուսթահզէրտէ պուլունան չաթրասը, տօղրուտան տօղրու Մալագատան սաթըն ալընըր տըր. Ֆայտըպամըզ, էն ազը ճըն սէնէլիքտէն աշաղը շարապ իսթիմալ իթմէզ։ Իշպու շարապ, ատամա գուվվէթ վէրիր, եէմէքի հազմ իթտիրիր, վէ մուէյէն ֆայտալը տըր։ Տիմաղա բէք խօշ կէլիր, «Քինքինա ժօն բօաեալ» թապիր օլունան գընագընտա մախսուս աճըլըղը վար տըր։ Աճըլըղը ազ վէ աճըլըղը օլմեան գընագընալը շարապլարըն իսթիմալ օլունմասընը թավսիէ իտէրիզ։ Սաթըլըր պէօյլիւք էճզախանէլէրտէ։

Բարիստէ վիվիէն սօգաղընտա 8 նումերօլու վէ սայիր մէշհուր էճզախանէլէրտէ պուլունուր. C

ELIXIR DIGESTIF DE PEPSINE de GRIMAULT et Cie Pharmaciens à Paris

ԲԱՐԻՍԷԼԻ ՄՈՒԳԻՄ ԷՃԶԱՃԸ ԿՐԻՄՕԼ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ Թէրթիպ իթտիկի օլտուղու ԷԼԻՔՍԻՐ ՏԻԺԷՍԹԻՖ ՏԸ ՊԷՊՍԻՆ նամ մէնտիրիճի վէ խախտա հազմ իթտիրիճի մուալիճէտիր։

Միտէ խասթալըգլարընըն էքսէրիսի, միտէտէ, թաամը հազմ իթտիրմէքլիկէ քիֆայէթ իտէճէք գատար հազմը տայիր սու պուլունմամասընտան նէշէթ իտէր։ Գօեունըն միտէսինին սուեու իլէ Թէրթիպ իտիլմիշ օլան Կրիմօլ վէ Գումբանեասընըն, Բէբսին նամ մուալիճէսինին չու խասսէսի վար տըր քի, ինսանըն միտէսինտէ եէմէքի հազմ իթտիրէն սու իէրինի թութար։ Իշպու սու օ սու տըր քի, ասլա լագըրտ իլէ միրլէշիրկէ ինսանըն միտէսինէ կիրէն հայվան էթինի սուեա թահվիլ իտէր, վէ պատէհամը էղիլիր սու տու գան լօուր։

Նէֆիս վէ գուվվէթ վիրիճի շարապլարըն բուհու (ալգօօլ) Բէբսինի հէր կէօնա էհզաղտէն էյի սուրէթտէ մուհաֆազա իտէր։ Իմտի, պու իլաճ տէյիլ հալ վէ թօզ հալի նտէ, իլլա, սուլու օլարագ վիրիլմէլի տիր։

Կրիմօլ վէ Գումբանեասընըն էլիքսիր տը Բէբսինի, տիմաղա խօշ կէլիր, վէ աթիտէ միէնտէրիճ խաստալըգլարը տէֆ իտէր, վէ նախօշ էօնիւնիւ ալըր, եանի,

Եէմէքի էյի սինտիրմէմէքլիկ,	Վէ գուսմա վէ ամէլ,
Վէ պուլանթը վէ միտէ էքշիմէսի,	Վէ պօղազ աղրըսը,
Վէ միտէ իսթիճէթի վէ սըզըսը,	Վէ պօղազ շիշմէսի,
Վէ չէսիտ միտէ աղրըսը,	Վէ գարա ճիյէր խասթալըգլարը։

Մէզքիւր մուալիճէ, համիլէ գատընլարըն խաթիֆլօ իթմէլէրինին էօնիւնիւ ալըրը կիպի, կէրէք իխթիեարլարա վէ կէրէք խասթալըգտան չըգան ատամլարա տախի գուվվէթ վէրիր։ C

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԵՈՒՂ ԻՒՂ

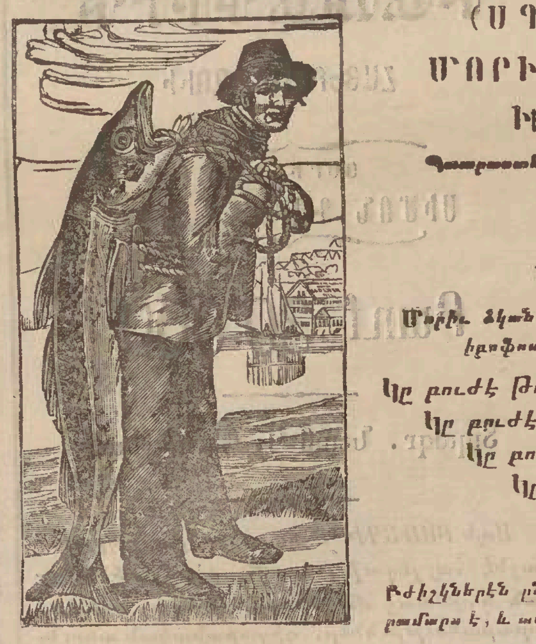

Խեմիմէտ? ...

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ԲՈՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հասարակ իւղէն բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճգղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՇԱՆ 212

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՐԻՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՅ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՌՆՈՒԵԼՈՒ ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԷՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Գաւալնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։
ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։

SANTAL DE MIDY

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ԲԱՐԻԶ

Պէտք չի թողուր Քոպայի, Քիւպէպի, կաղզուրից հեղուկներու։ Կը բժշկէ 48 ժամուան մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնները. — Մէն մի դեղահատ կը կրէ այն անունը սեւ տառերով։ MIDY

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, 8։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Եղբ. Ու. Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիկօ	5500	Բանտէր	1700
Արօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաւիօ	1500
Արկօ	2300	Կոզօ	1800	Բոլօ	1000
Արիօսդօ	[illegible]000	Կրօտօնօ	2200	Քուիդօ	2800
Գասսիօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Գորօտինօ	2200	Հիտալկօ	3900	Րինալտօ	3200
Գրաֆօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Գըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գոլիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալերնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաքֆօ	2000
Գոմօ	2700	Քօմօ	2200	Սելվիօ	2000
Ջէքակօ	5000	Լէօ	2000	Սորէնտօ	4300
Գիւօ	[illegible]500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գոլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրբօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբէտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրալինօ	5000
Տրաքօ	2100	Մէլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էսպինօ	2600	Մուրինօ	3100	Վէսօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէֆիրօ	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլինա	200
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զէմլօ	200
Ֆալքօն	800	Օդրանտօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօզէլլօ	120
Էճիբդըն Մոնարք					8000
Բերժիըն Մոնարք					8000
Լըդիըն Մոնարք					8100

«Տրաքօ» շոգենաւը, նաւապետ Բիքըրին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 1ին և 16ին (Ն. Տ.) աստ կ՚ըսպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ՚ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 7

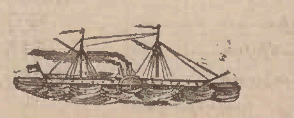

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օմֆալի	4000	Նէֆթիս	3000
Սէսոսդրիս	3250	Թէբս	3000
Թիպր	3250	Լոդուս	800
Մակտալա	3250	Օլիմբոս	800
Մարիոթիս	3250	Սեալ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

14 — 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

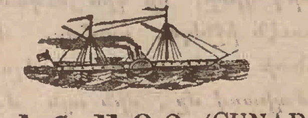

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի և Արեւելքի միջև

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Սարաթօկա	2403
Բավոնիա	5587	Ալկիա	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սքիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէփփօ	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Ալէփփօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, Լիվըրբուլէն աստ կը հասնի դէպի ամսոյս 23ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ Գործակալ Thomas C. Joly Սիլիքսիատուխ խան Թիւ 11 Ղալաթիա 17

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ՁԵՂՁԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

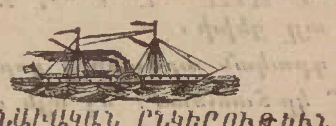

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱՆԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտոլը որ մայիս 11ին Մարսիլիայէն և մայիս 17ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ալճէրիա որ պիտի մեկնի մայիս 17ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Թուղթ և ուրիշ տեղեկութիւնք

Նաւուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹՈՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ 5

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

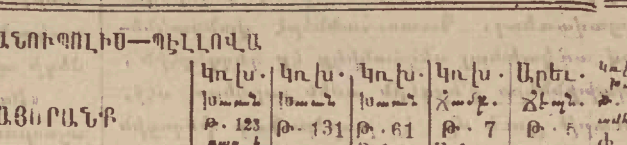

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Արեւ. Ճեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կուխ. Ճեպ. Թ. 4 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. Խառն Թ. 62 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. Խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կուխ. Խառն Թ. 124 ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. Խառն Թ. 123 ԱԲԳ	Կուխ. Խառն Թ. 131 Դշ. Ուրբ. ԱԲԳ	Կուխ. Խառն Թ. 61 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. Ճեպ. Թ. 7 Ամ. օր ԱԲԳ	Արեւ. Ճեպ. Թ. 5 Դշ. Ուրբ. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 18	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ .... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգաբու			8 23		
		6 53			Եետի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք-Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Սբարթա-գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 43			Ջաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապաքճէ			4 0		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12 / 12 14	12 09 / 12 40			ժմ. մկ. Չերքեզքէօյ մեկնում ժամանում			2 37 / 2 12	4 38 / 4 33	12 09 / 12 04
12 04	12 56	1 41			Չորլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրաթլը—Քէօրէքլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 28	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16		
2 05	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 26	
		5 13			Պավլօ—քէօյ			9 40	2 00	9 33
	3 38	6 08			Ուզունքէօփրիւ			8 56		
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 50	
		7 12			Ուզլի			7 14	12 51	8 09
4 21 / 4 29	5 09 / 5 19	7 59	3 15		ժմ. մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ. ժմ.			6 25	11 37 / 11 22	7 14 / 7 09
			4 07		Գատըքէօյ		1 25 / 12 32			
5 26 / 5 31	6 12 / 6 32		4 57 / 5 17		ժմ. մկ. Մուսթաֆա Բաշա մկ. ժմ.		11 39 / 11 19		10 27 / 10 02	6 12 / 6 07
6 14 / 6 20	7 13 / 7 38		6 38 / 6 55		ժմ. մկ. Հարմանլը մկ. ժմ.		9 54 / 8 48		9 19 / 8 59	5 23 / 5 18
	8 01 / 8 11		7 38		ժմ. մկ. Թրնովա-Սէյմէնլի մկ. ժմ.		8 01		8 38 / 8 23	4 53 / 4 48
	8 47			10 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 50			7 52	
	9 34			11 50	Եէնի—Մահալլէ	2 06			7 03	
8 38	9 59			1 07	Բաշագլը	10 50			6 39	3 06
	10 25			1 49	Գաթօնից—Սեմանիմաք	9 58			6 14	
9 23 / 9 33	0 44 / 11 04			2 24 / 2 49	ժմ. մկ. Ֆիլիպէ մկ. ժմ.	9 04 / 8 25			5 54 / 5 34	2 17 / 2 12
	11 58			3 20	Թաթար Բազարճըք մկ.	7 51			4 43	
	12 22 / 12 23			4 41 / 5 12	ժմ. մկ. Սարամպէյ մկ. ժմ.	6 45 / 6 00			4 17 / 4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պելօվա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	9 15
8 10	9 50				Նիշ				5 51	3 20
2 45	4 48				Պելկրատ				10 55	9 30
9 40	1 20				Պուտափեշթ				2 40	2 57
3 16	7 20				Վիեննա մկ.				8 30	8 30

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտուն ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը.

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա-Սէյմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 7 «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա—Սէյմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Սկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Ջիպէֆչէ գացող Թիւ 522 եւ Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մասնաւոր վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չբանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին	կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը
Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին	կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
» 12.—	» 9.—	Կ. Պոլիս Ֆիլիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻՏՐՈՎԻՑԱ

Կուխ. Խառն Թ. 512 Ամ. օր	Կուխ. Խառն Թիւ 522 Ամ. օր	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. Խառն Թիւ 523 Ամ. օր	Կուխ. Խառն Թիւ . Ամ. օր
ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.
5 10		Սելանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 18
5 44		Թօփսին ... մկ.		9 41
6 31		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կէօվկէլի		7 30
8 05		Միրովճէ		7 18
8 19		Ուդրու Միդրա		7 06
8 47 / 8 57		Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ. մկ.		6 32 / 6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէնից—Կրացքօ		5 00
11 08 / 11 18		Քէօփրիւլիւ ժմ. մկ.		4 10 / 4 00
12 06		Ջէլէնիքօ		3 17
12 42	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ. մկ.		2 41
	1 47	Աճառլար	2 20	
	2 42	Գումանօվա	1 44	
	3 15	Թապանօֆչէ	1 07	
	3 43	Բրէշօվա	12 29	
	3 56	Պուգասովչէ	12 04	
	4 21	Պույէնէվչէ	11 46	
	4 34	Ջիպէֆչէ	11 16 / 11 00	
	9 38	Նիշ	5 51	
	4 48	Պելկրատ	10 58	
	1 20	Պուտափեշթ	2 40	
	7 20	Վիեննա մկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻՏՐՈՎԻՑԱ

Կուխ. Խառն Թիւ 622 Եշ. Շբ. Ուրբ. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. Խառն Թիւ 621 Դշ. Ուրբ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	12 29
8 22	Եէլէզնա ... մկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վեռիզօվից	10 12
11 20	Լիբլիան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթրն	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄԲՕԼՈՒ

Կուխ. Խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Թ. 323 Կիր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. Խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. ԱԲԳ	Թ. 324 Բշ. ԱԲԳ
9 13	1 40	մկ. Թրնով. Սէմէնլի ժմ.	7 20	9 49
9 38	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 52	Քաէ—Մըհլէսի	5 48	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սիւֆիօ—Քըրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. Խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և Ուրբ. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. Խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և Շբ. ԱԲԳ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ... ժամ.	6 35
8 47	Ուզլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Պէօյիւքլի	2 31
1 21	Ֆէրէճէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ ... մկ.	12 20

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ